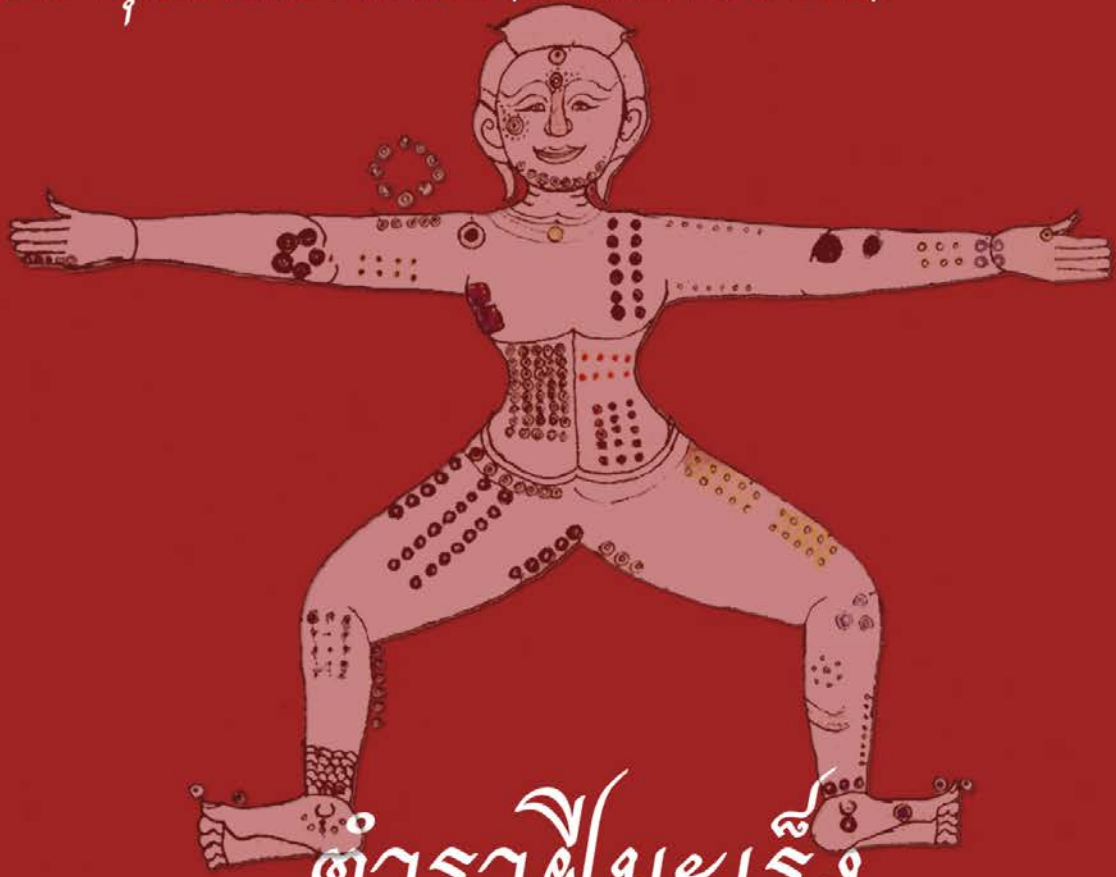
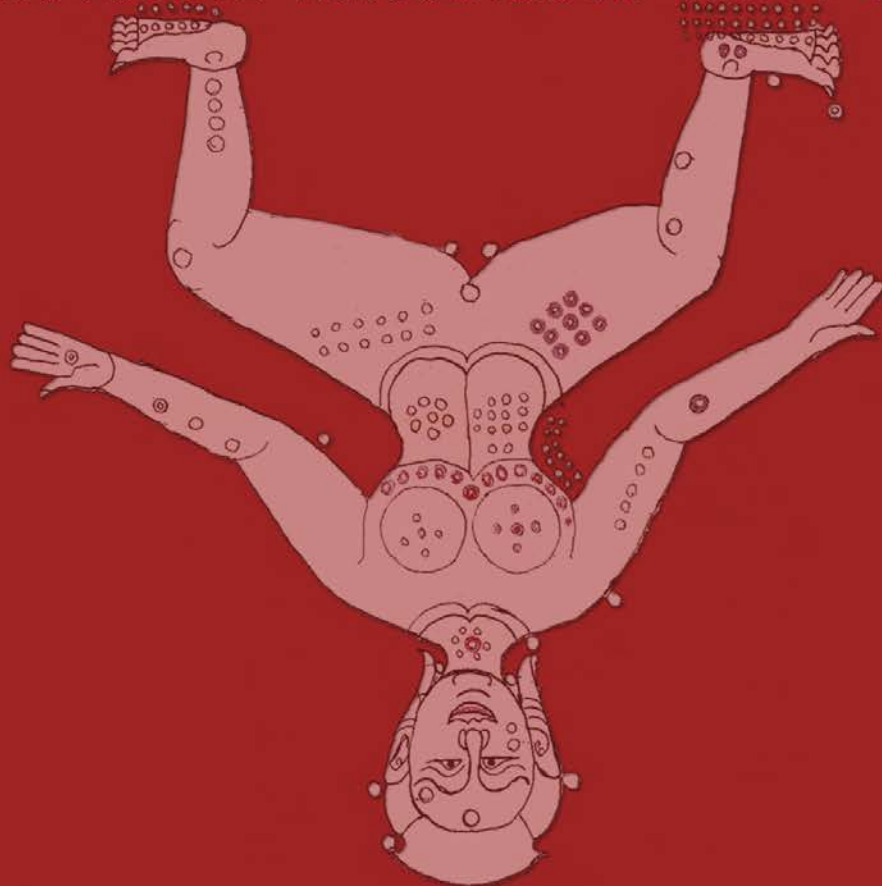

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ตำราฝ่ามือเรื่อง

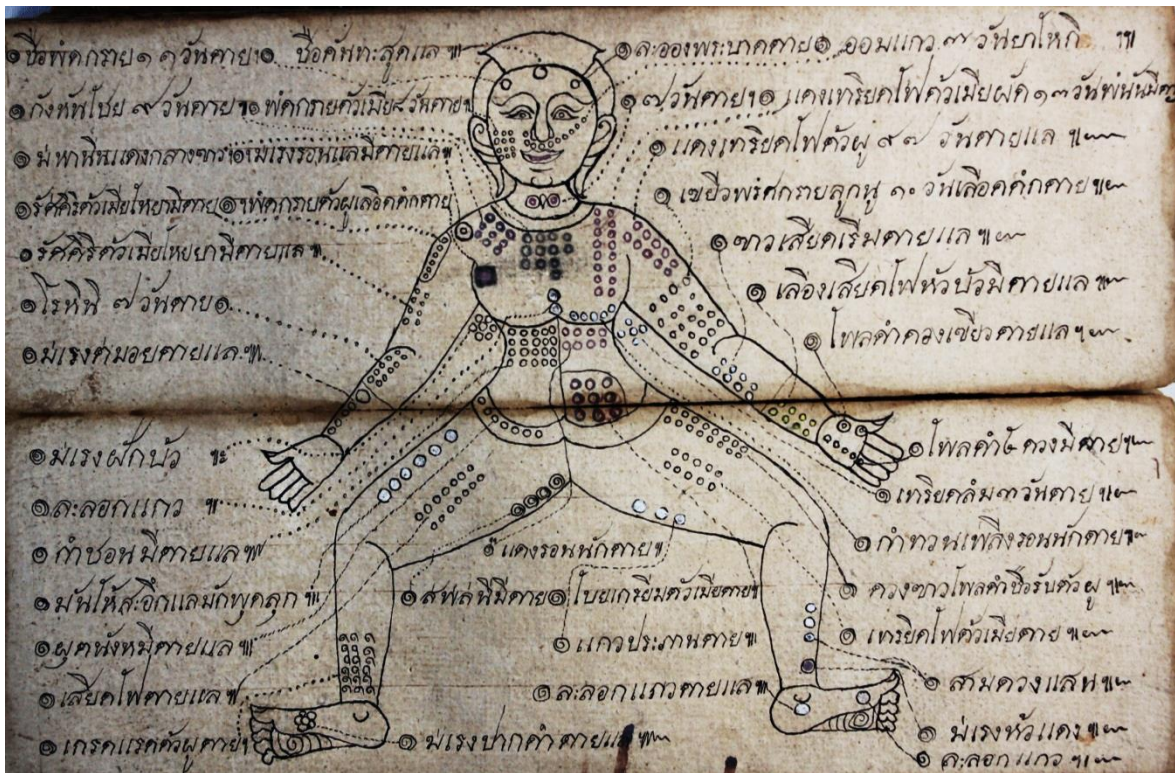
ฉบับ วัดดอนขนาท ต.ดอนยายหอม อ.เมือง จ.นครปฐม

โครงการสำรวจ รวบรวม และศึกษาวรรณกรรมภาคตะวันตก ๒๕๕๖

ตำราผีมะเร็ง

1. รหัสเอกสาร (Identifier Number)	NPT002.002
2. ชื่อเรื่อง (Title)	ตำราผีมะเร็ง
3. หมวดเรื่อง (Subject)	ตำราเวชศาสตร์
4. สถานที่สำรวจ (Location)	วัดดอนขนาก นครปฐม ไทย
5. สถานที่ทำสำเนาดิจิทัล (Digitization Location)	วัดดอนขนาก นครปฐม ไทย
6. ชื่อผู้สร้าง	-
7. วันที่เวลาที่ทำสำเนาดิจิทัล (Date)	22/09/2554
8. ประเภทของเอกสาร (Type)	สมุดไทยขาว
9. จำนวน (Format of original)	1 เล่ม, 119 หน้า
10. ขนาดของเอกสาร (Size of original)	12.2 x 36.5 x 3.2 ซม.
11. รูปแบบไฟล์เอกสาร (Digital Format)	image/jpg
12. อักษรที่ใช้บันทึก (Script)	ไทย, ขอมไทย
13. ภาษาที่ใช้บันทึก (Language)	ไทย, บาลี
14. สภาพเอกสาร (Condition)	ค่อนข้างสมบูรณ์
15. คำสำคัญ (Keyword)	สมุดไทยขาว, ตำรายา, ตำราผี, ตำราผีมะเร็ง, ตำราแก้ผี, แผนผี, ผี
16. ภาพประกอบ (Illustrator)	

ตำราผีมะเร็ง ฉบับนี้พบที่วัดดอนขนาท ต.ดอนยายหอม อ.เมือง จ.นครปฐม เป็นสมุดไทยขาว สภาพค่อนข้างสมบูรณ์ ขำรดเล็กน้อย มีรอยฉีกขาดบริเวณหน้าปกสมุด เขียนด้วยหมึกดำ อักษรไทย ภาษาไทย อักษรขอมไทย ภาษาบาลี ตัวเล่มสมุดไม่มีชื่อเรื่องเขียนบอกไว้ แต่เมื่อสำรวจเนื้อหาด้านในพบกับภาพเขียนลายเส้นของยักษ์ และบอกตำแหน่งชื่อผีในแต่ละเดือน นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่กล่าวถึงโทษของผีแต่ละชนิด ตำแหน่งการเกิดผี ระยะเวลาการเกิดผี ลักษณะของเมื่อดผี ตลอดจนการใช้สมุนไพรรักษา และบรรเทาอาการเจ็บป่วยเนื่องจากผี

๑ สรติธน์ โภค ลาภุสการสาปนน์ อรหนติ พานิชโซ

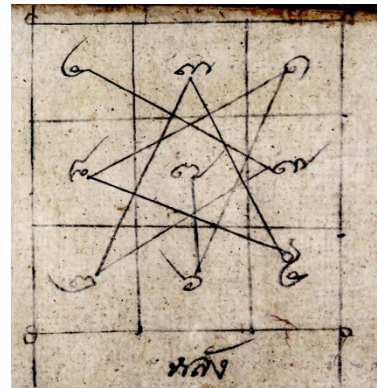
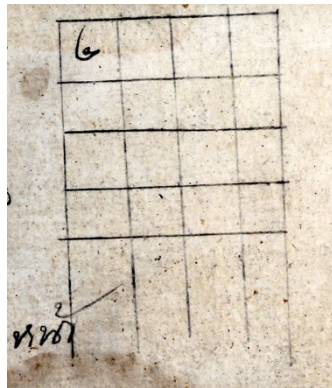
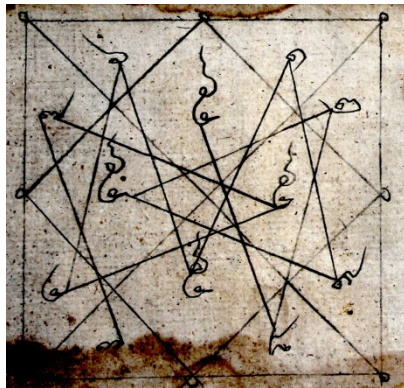
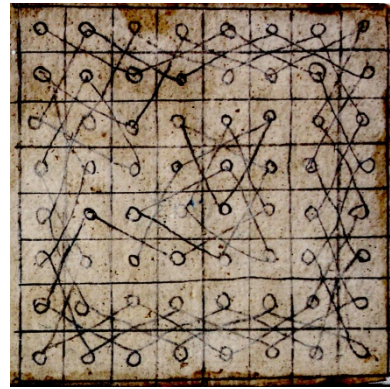
เอหิ นชาลิตีฯ ขายของเสกน้ำมันตรด

ตริณีสิงเห ๓ สัตตนาเค ๗ ปัญจเพชลูกัน ๕

จตุเทวา ๔ ฉวัศราชา ๖ ปัญจอินตรา ๕ เอกยักขา ๑

นวเทวา ๙ ปัญจพรมมา ๕ ทเวราชา ๒ อันอรหันตา ๘

ปัญจพุทธ นามมิต์ ทั้ง ๕

๑ เดือน ๕ ปีมะโรง ชื่อท้าวการทวาร ๗ ๕ ๗ ๐๓

๑ ชื่อพดกทรายตัวผู้ ๗ วันตายแล

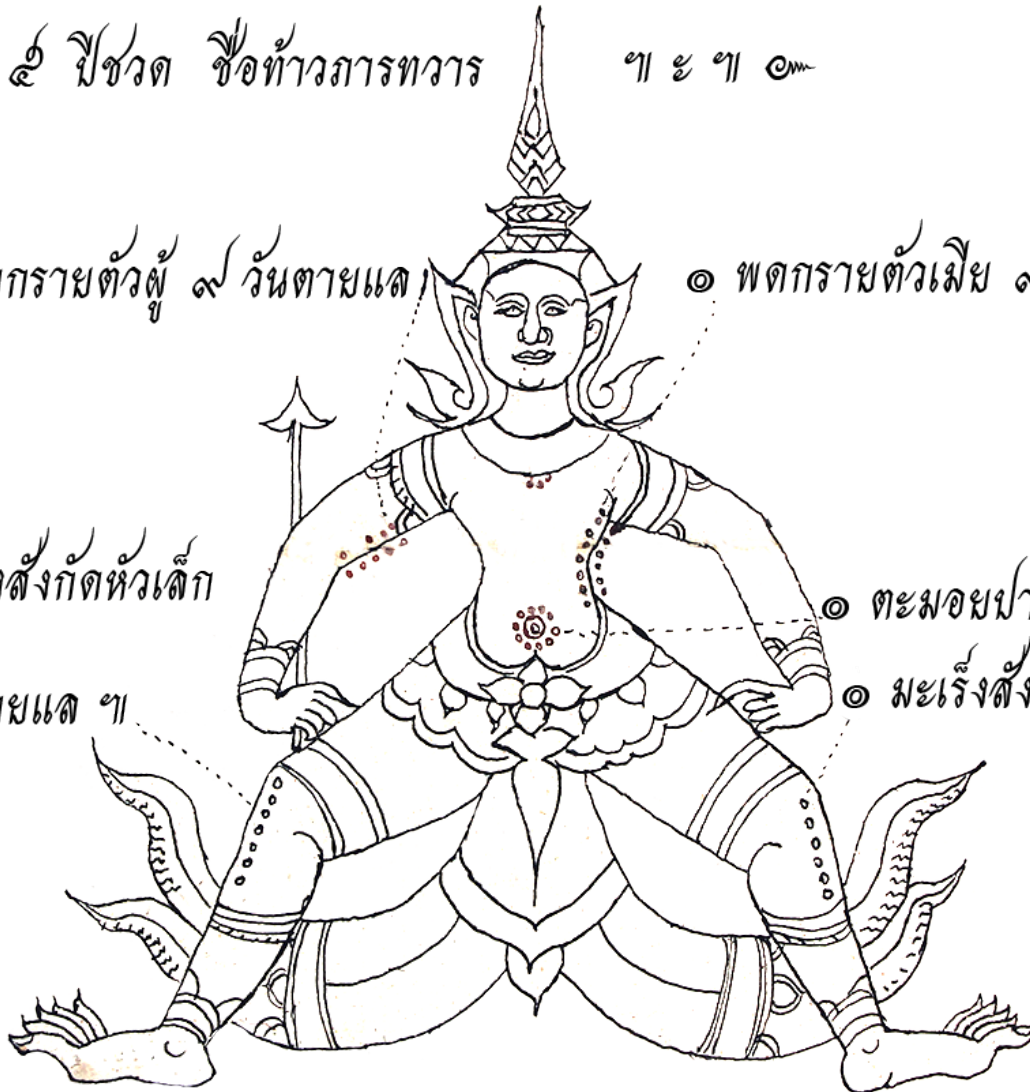
๑ พดกทรายตัวเมีย ๗ วันตายแล

๑ มะเร็งสังกัตหัวเล็ก

๗ วันตายแล

๑ ตะมอยปากดำ ๓ วันตายแล

๑ มะเร็งสังเกตตัวเมีย ๓ วันตายแล

๐ เดือน ๖ ชื่อจันทะกุกุสียักษ์แล

๗ ๕ ๗ ๕ ๐

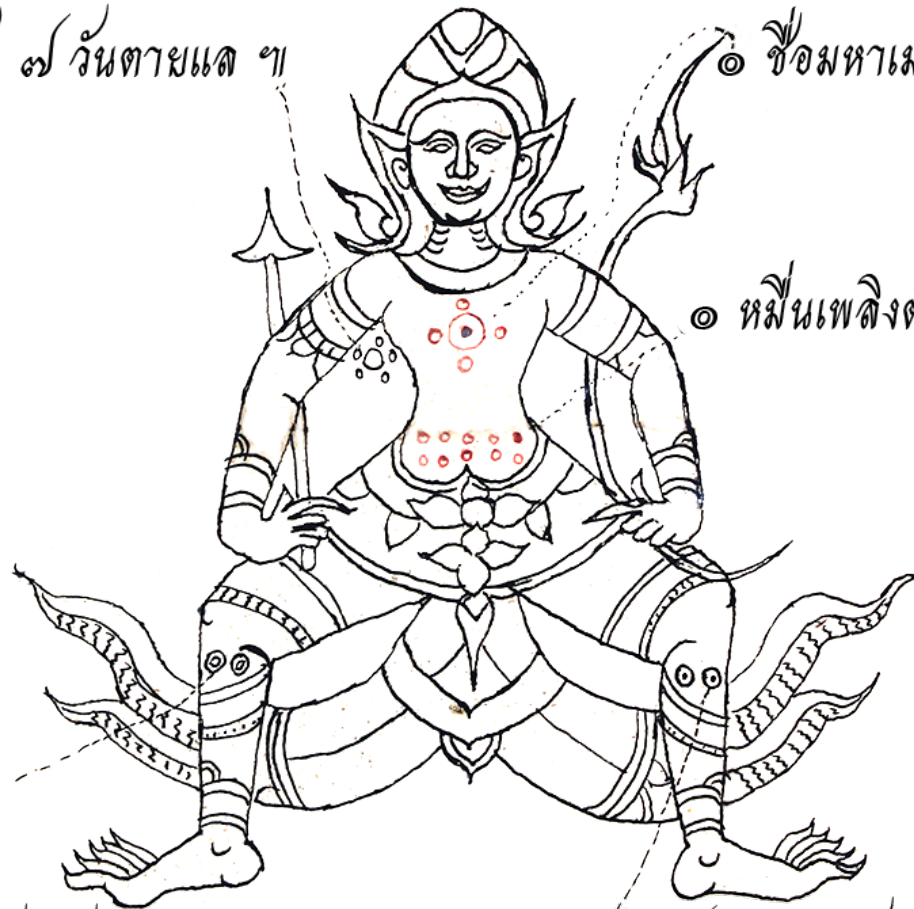
๐ ชื่อมณีรัตน์ ๗ วันตามแล ๗

๐ ชื่อมหาเมฆ วัน ๑ ตามแล ๗๗๕

๐ หมิ่นเพื่องตัวผู้ ๗ วันตามแล ๗๕

๐ มะเร็งตะมอยตัวผู้วัน ๑ แล ๗ ๐

๗ มะเร็งตะมอยตัวเมีย ๓ วันตามแล ๗๕

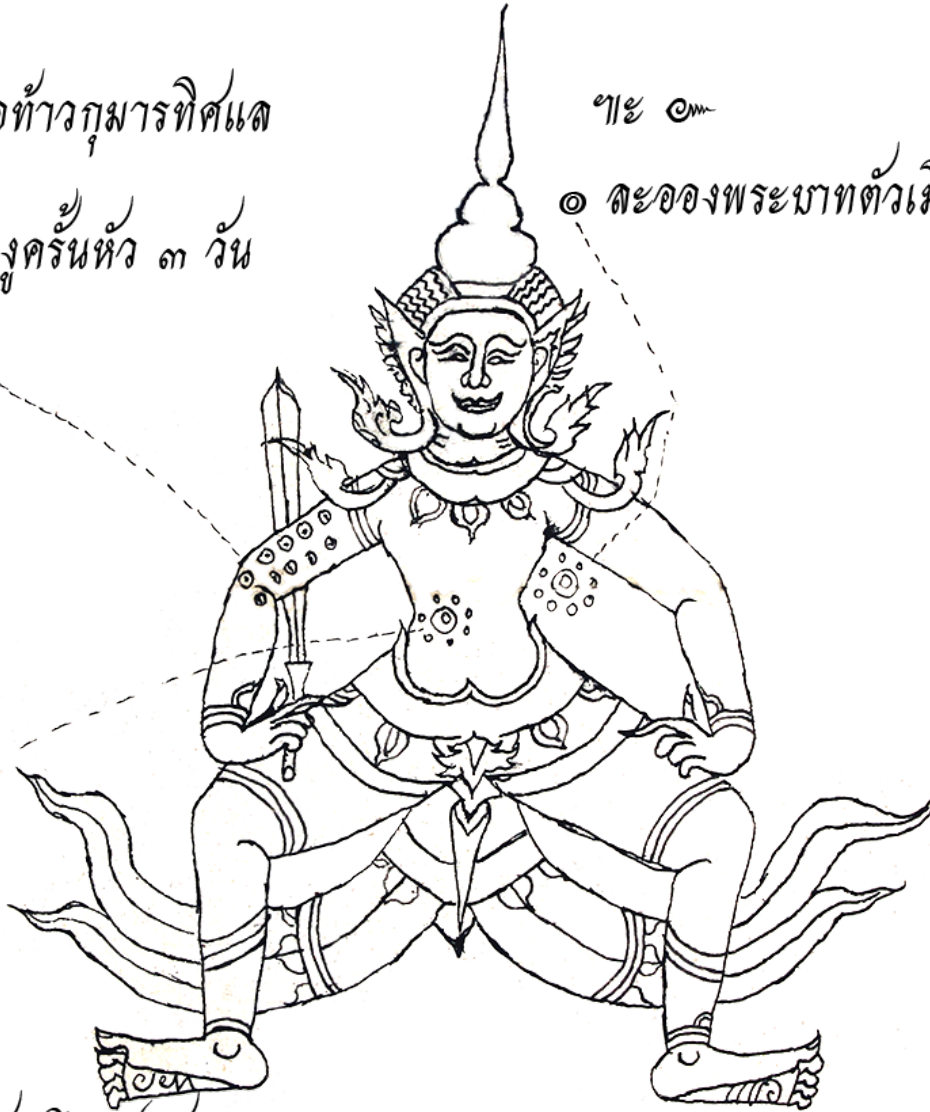
๑ เดือน ๗ ชื่อท้าวกุมารทิศแล

๑ เกรียมตุงเกิดตุงครันหัว ๓ วัน

ตายแล ฯ๕ ๐

๕๕ ๐

๑ ละอองพระบาทตัวเมีย ๓ วันตายแลฯ ๐

๑ ละอองพระบาทตัวเมีย ๕ วันตายแลฯ ๐

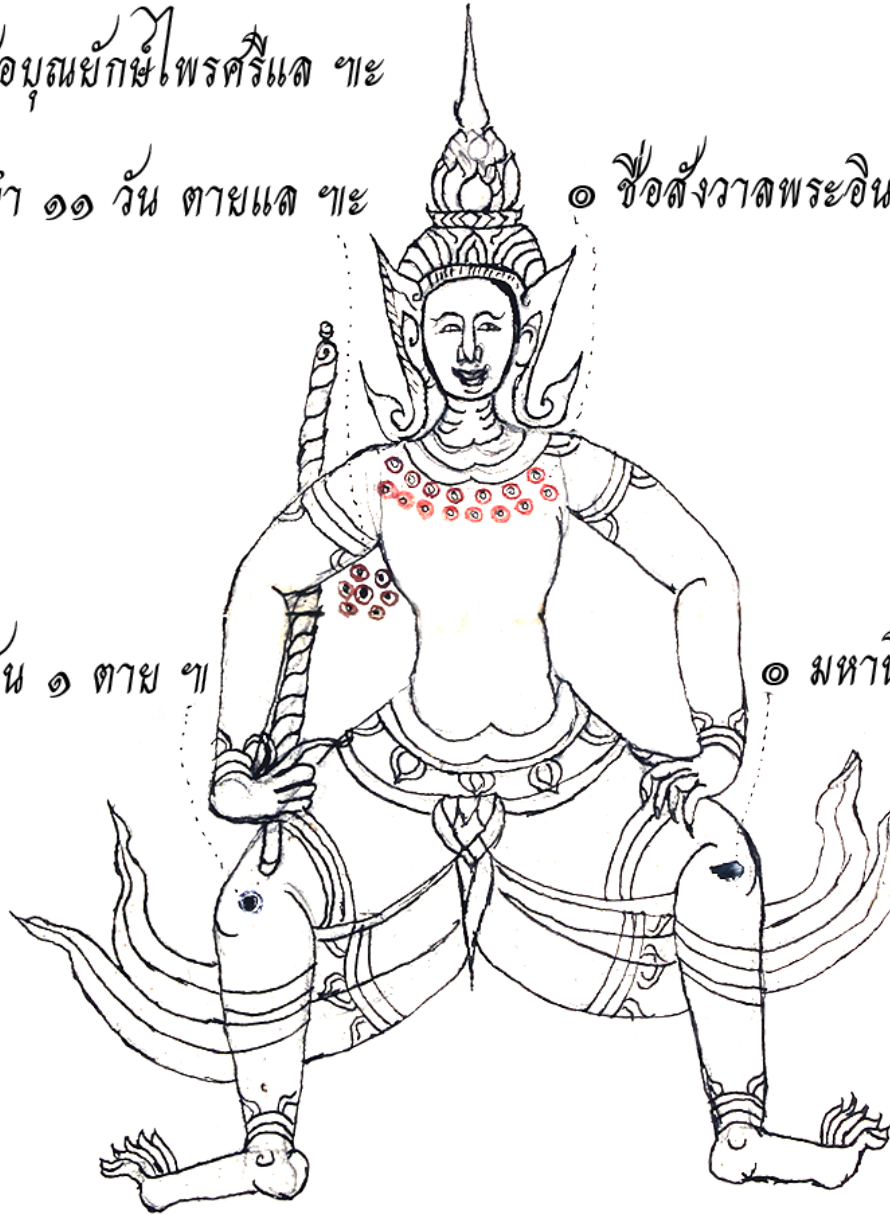
๑ เดือน ๘ ชื่อบุญกษไพรศรีแล ฯ

๑ หมิ่นไทรหัวดำ ๑๑ วัน ตายแล ฯ

๑ ชื่อสังวาลพระอินทร์ วัน ๑ ตายแล ฯ

๑ มหานิลตัวผู้ วัน ๑ ตาย ฯ

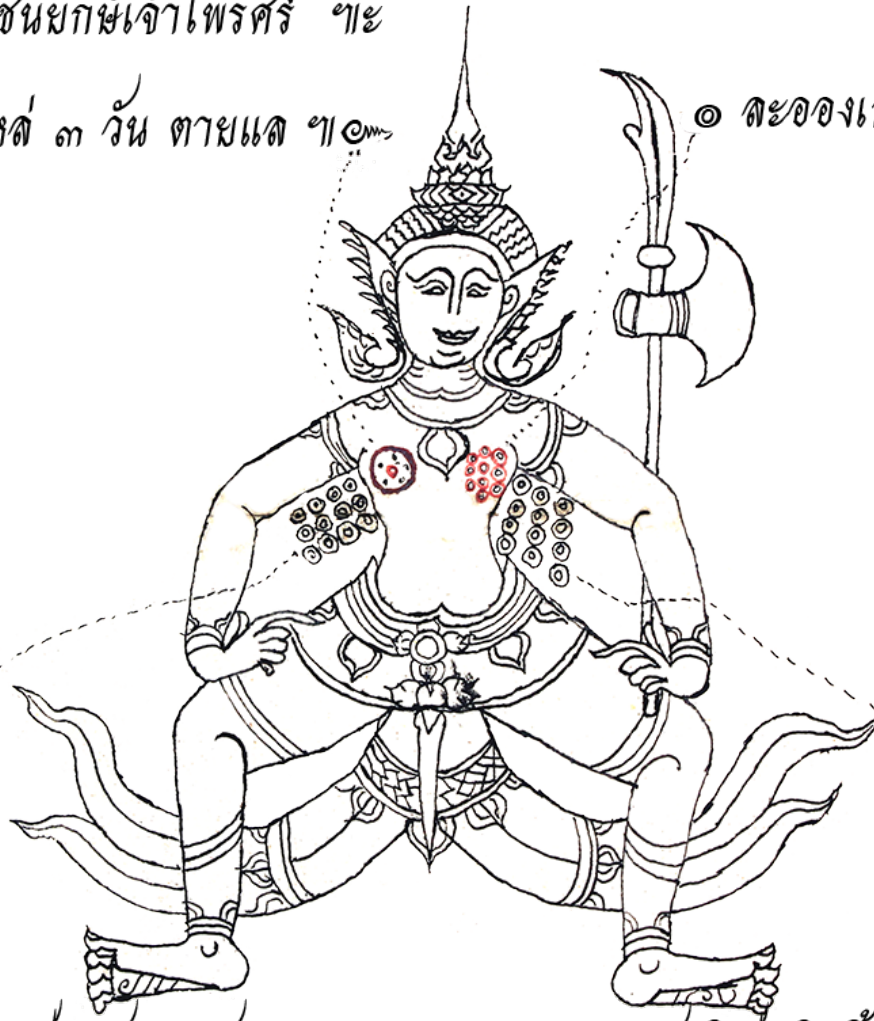
๑ มหานิลตัวเมีย ๓ วันตายแล ฯ

๑ เดือน ๙ ชื่อไพรชนย์กษเจ้าไพรศรี ฯ

๑ มะเร็งขุนขึ้นหัวไหล่ ๓ วัน ตามแล ฯ

๑ ละอองเกล็ด ๗ วัน ตามแล ฯ

๑ เทรียดเพลิงเกิดกลางสันหลัง ๖ วัน ตาม

๑๑๑ ออคนีสันเกิดขึ้นกลางหลัง ๖ วัน ตาม๑๑

๑ เดือน ๑๐ ชื่อนางไพร่ คนท้ม ไร่ร้างขึ้น ๓ แห่งแลฯ

๑ ละอองแก้วตัวเมียขาวรอบกลางตำ
เมื่อเข้าเกดัด ๑๖ วัน ตามแลฯ๑

๑ ข้างหลังแดงรอบตำกลาง ชื่อละลอก
๒ หัว หัวตั้งไฟละลอกฯ

๒ วัน ตามแลฯ๑

๑ ชื่อมะเร็งฝักบัวขึ้นในสระต้อ
๑๕ วันตาม อย่ารักษาเลย ฯ๑

๑ เดือน ๑๑ ชื่อว่า เจ้ากุมารยกษ์ไพรศรี ฯ

ฯ พรรณเหลื่องแดงกลางเป็นไต้ๆ คอแล ฯ

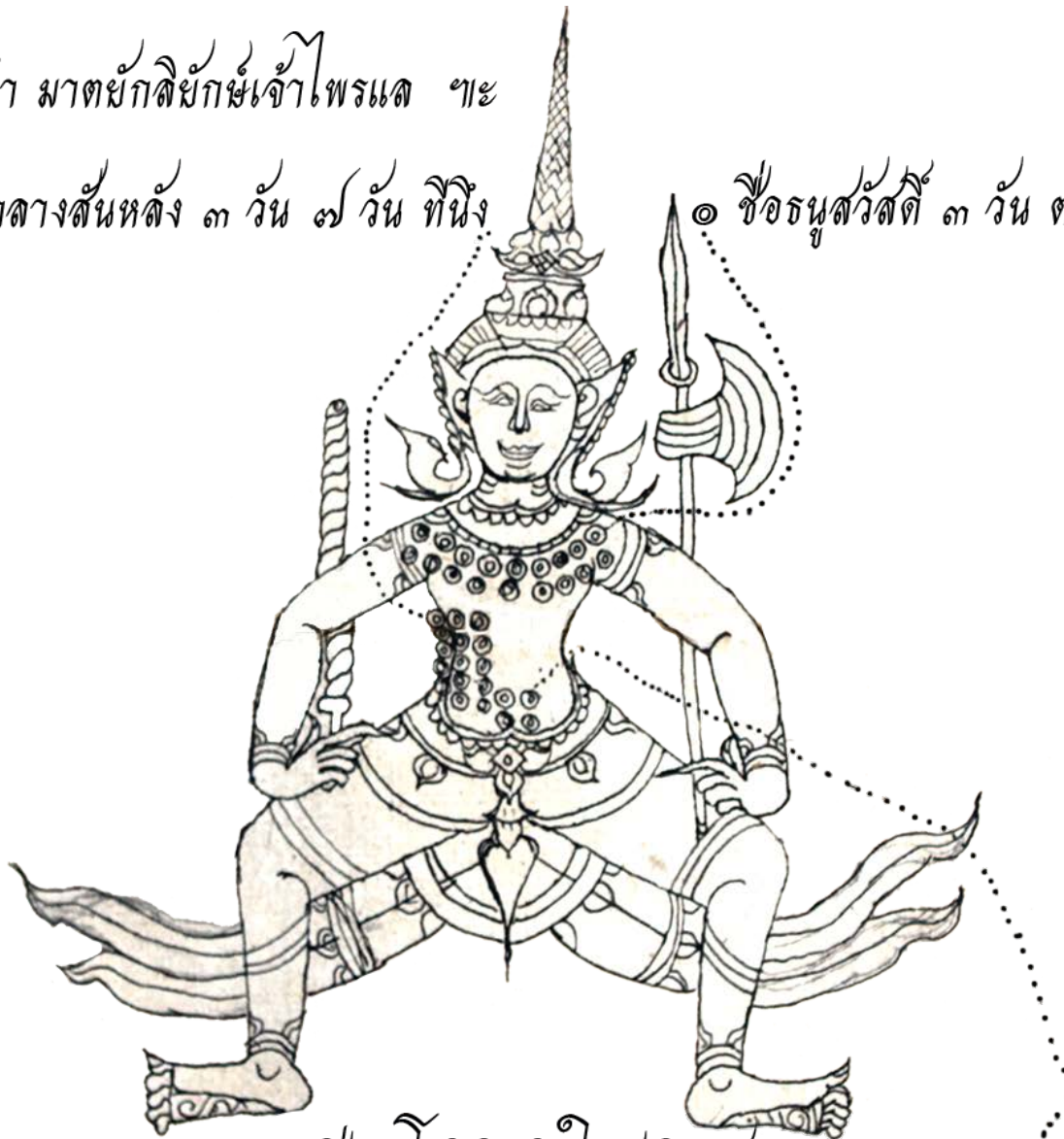
๑ ชื่อมหานิล ขึ้นหัวเข้า ๓ วัน ตามแล ฯ

๑ ชื่อว่าโลหิตขึ้นในง่ามตีน ง่ามมือ กลางนั้นดำหาแดงมิได้ ตามเมื่อนั้นแล ฯ

๑ เดือน ๑๒ ชื่อว่า มาตย์กสิย์กษเจ้าไพรแล ฯ

๑ ชื่ออันสัน ขึ้นกลางสันหลัง ๓ วัน ๗ วัน ที่นั่ง
ตายแล ฯ

๑ ชื่อธนูสวัสดิ์ ๓ วัน ตายแล ฯ

๑ ชื่อว่าโรหิณี เกิดในสระต้อ วัน ๑ ตายแล ฯ

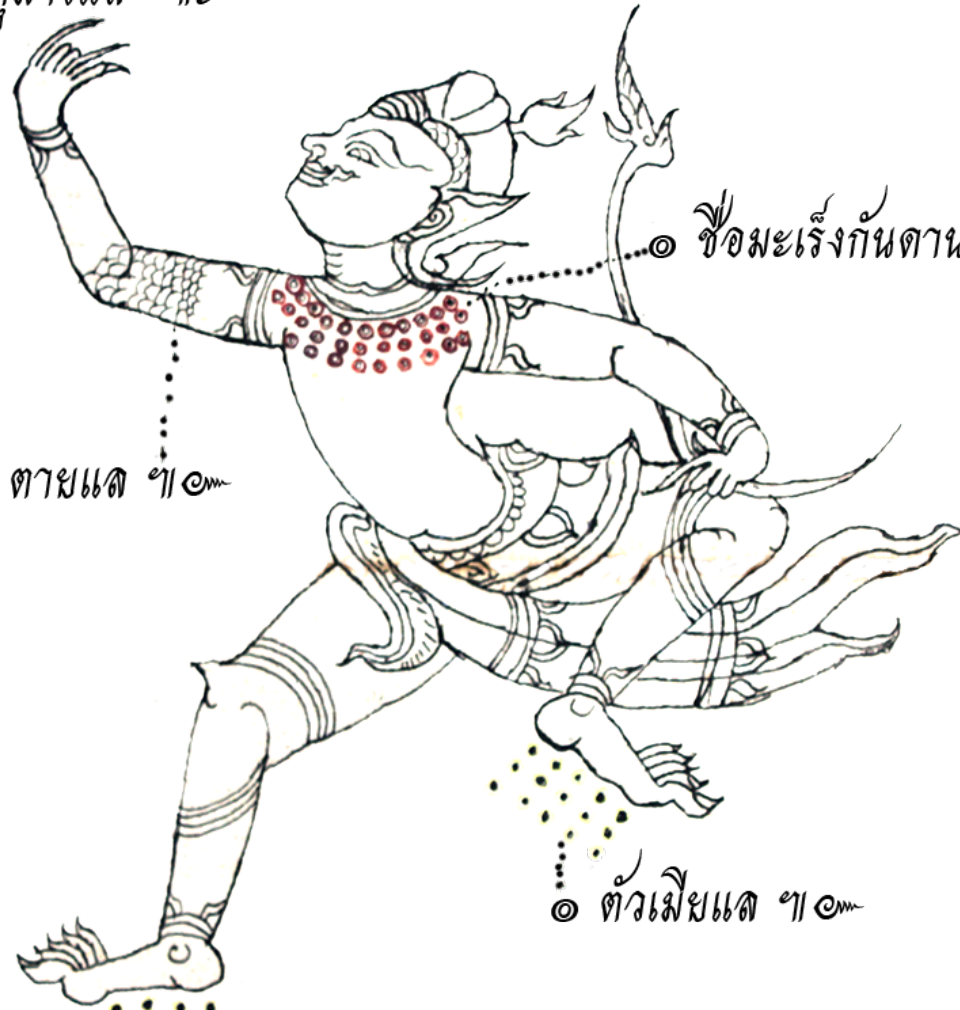
๑ เดือน ๑ ชื่อท้าวกุมารแล ฯ

๑ ชื่อมะเร็งกันตาน ๗ วัน ตามแล ฯ

๑ ชื่อเกดัดแรด ๗ วัน ตามแล ฯ

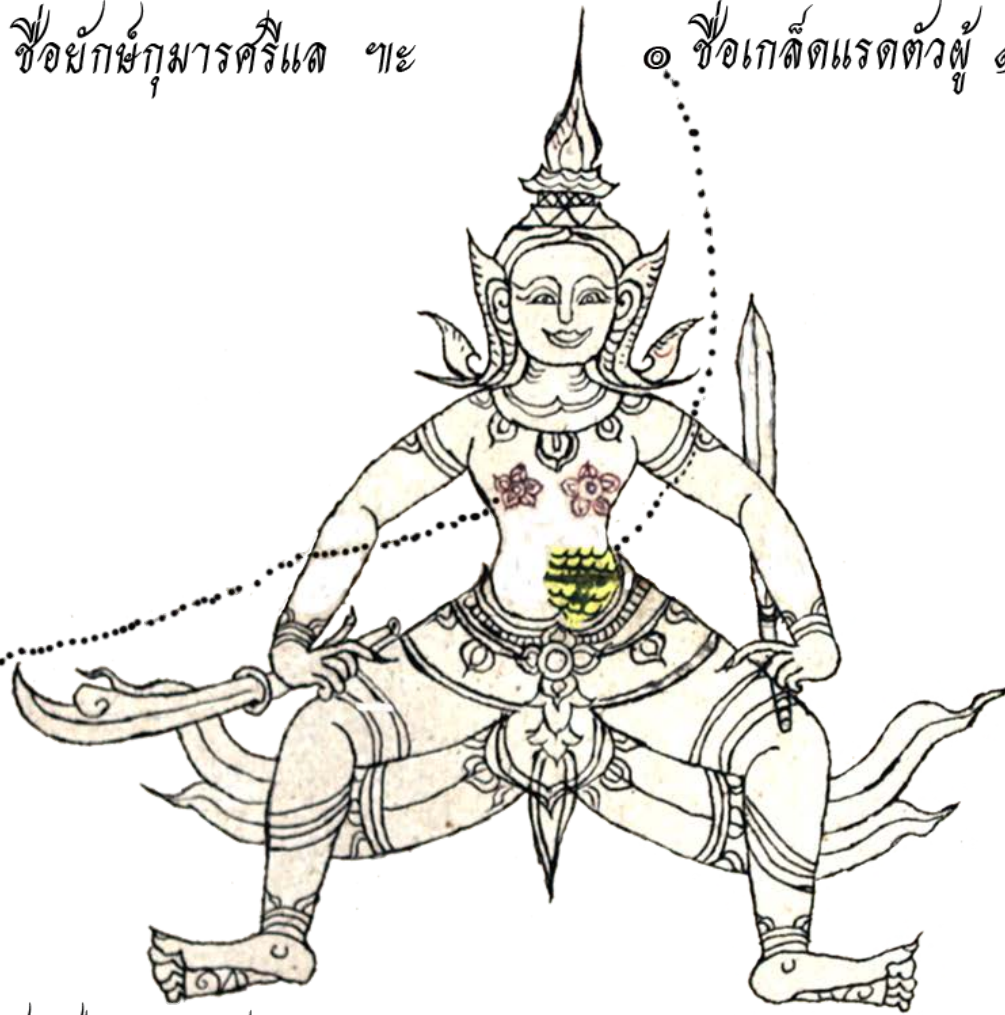
๑ ตัวเมียแล ฯ

๑ ชื่อว่าเทรียตปากดำ ขึ้นต้น ๑๑ วัน ตาม ข้างนี้ชื่อ ตัวผู้แล ฯ

๑ เดือน ๒ ชื่อยักษ์กุมารศรีแล ฯ

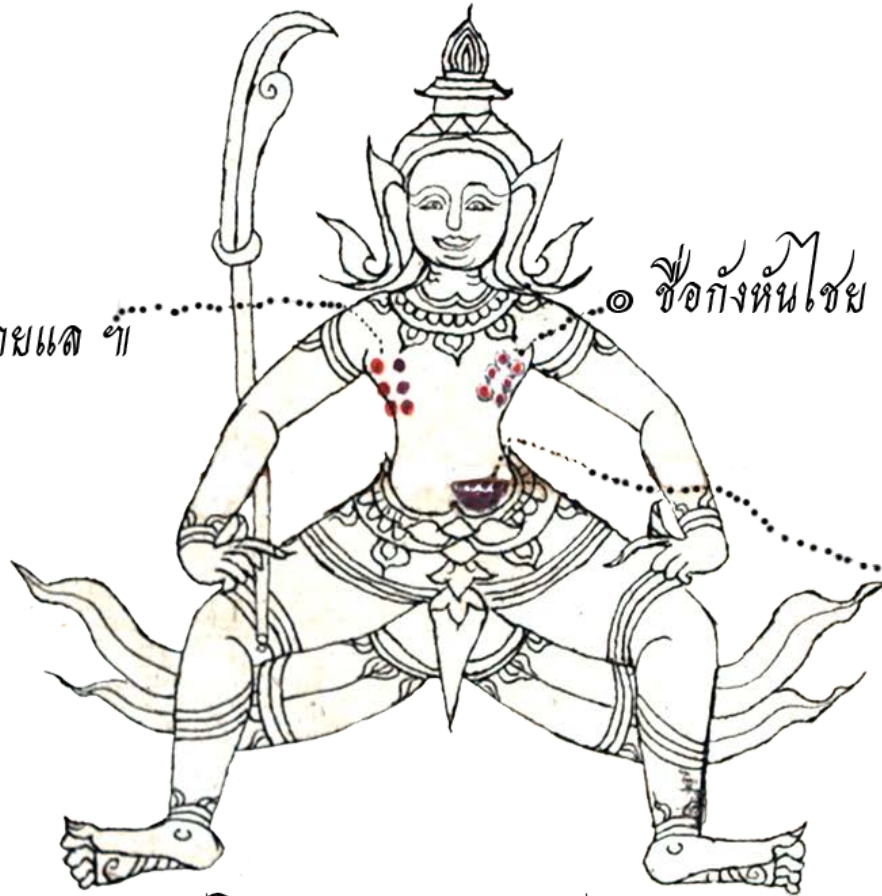
๑ ชื่อเกดัดแรดตัวผู้ ๑๐ วัน ตายแล ฯ

๑ ชื่อทองพันชั่ง ขึ้นทั้งคู่ ๑๕ วัน ตายแล ฯ

๑ เดือน ๓ ชื่อจันทกุมารยกษ์แล ฯ

๑ ชื่อมะเร็งไฟ ๗ วัน ตามแล ฯ

๑ ชื่อกังหันไชย ๗ วัน ตามแล ฯ

๑ ชื่อเกดัดแรดตัวเมีย ๒ ชันให้รักษาเถิด ถ้า ๓ ชันอย่ารักษาเลย ตามแล ฯ

๑ เดือน ๔ ซ้อนางกาดยักซ์แด ฯ

๑ ซื่อว่าร้อยแก้ว ๙ วัน ตาม ๑๖ วัน ตามแด ฯ

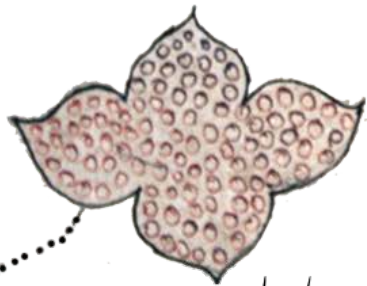
๑ ม่อมเกิดตะมอมปากดำ ๓ วัน ตามแด ฯ

๑ ซือบายเกรียม ฯ

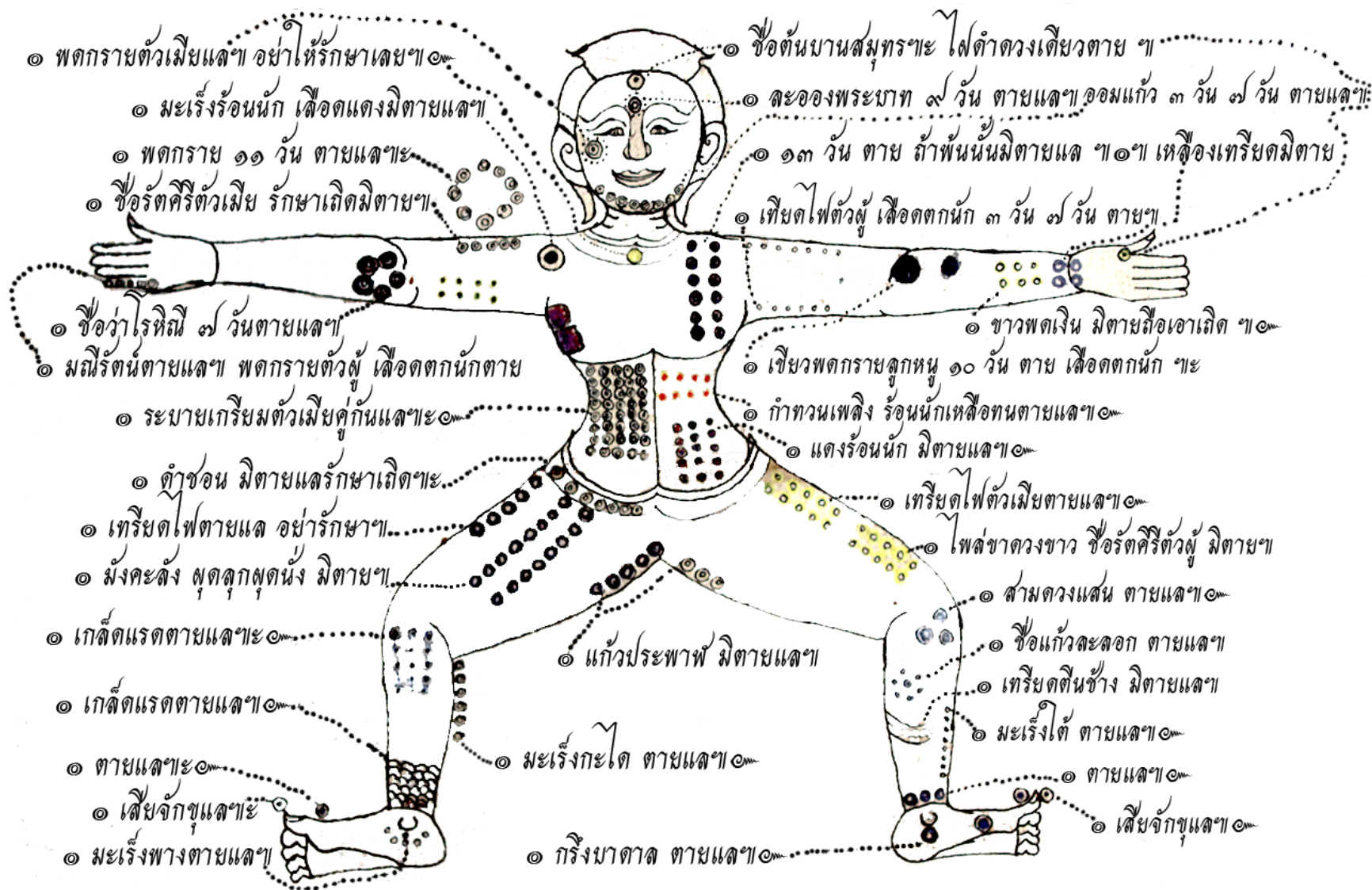

๑ ซือหมื่นเพลิง ๙ วัน ตามแด ฯ

๑ พรรณขาวละน้อยแดง ซือเตรียมตทรีต แด ฯ๑๑ พรรณแดงขาว หัวรามนั๊ก เกิดต้นแด ฯ

๑ สิทธิการิยะ กำเนิดผีเกิดเห็นหัววัน ๗ ฝีนัน ๓ หมู่มันจะขึ้น ถ้าเห็นเข้าเห็นสายตะวัน ๓ ยามก็ตีจำวันจงแมนฝีนันขึ้นตาตืนชายหน้าผากแลรววม ดูละของพระบาทสายฟ้าพาด มันจะขึ้นหัวไหล่รอบ ถ้าฝีนันขึ้นนี้เอาลูกชุมเห็ดเทศ ๑ ลูกกะเบา ๑ ตำเอน้ำใส่ฝีนันแล ๗ ให้ระมัดฝิ ๓ หมู่ กำหนดแต่ ๗ วันเท่านั้นแล ๗๑๗

ถ้าเกิดวัน ๑ ฝีนัน ๑๑ หมู่ เกล็ดแรด เทรียดยม มันกลืนฝิ ๑๑ หมู่นี้ดีกับร้ายเท่ากัน แลสองดวงจะขึ้นกระหม่อมหัวให้ขวย อย่าเอน้ำรดหัว ถ้ารดตายแล ๗ ละลอกแก้วมันจะขึ้นให้เอาผักบุงรอม ๑ ผักส้มป่อย ๑ ต้มเอน้ำใส่ฝิอันเกิด ๑๑ หมู่นั้นกำหนดแต่ ๑๕ วันให้แก้งดี มิตายแล ๗๑๗

ถ้าเกิดวัน ๒ ฝีนัน ๕ หมู่ ใบเกรียม ๑ ตินม้า ๑ ข้าวตอก ๑ เทรียดลูกหนู ๑ มันจะขึ้นตาตืนให้เจ็บ แลแก้วละลอกมันจะขึ้นฝ่าตืนฝ่ามือก็ดี เอาหม้อใหม่มาเคี้ยวเอน้ำคั้น ลายด้วยน้ำปูให้แทงฝีนันเอน้ำนี้ใส่ ถ้าว่าเล่นขึ้นทั้งตัว เอน้ำเข้ากับฝางฝนด้วยกัน ถ้าขึ้นที่ใดให้แทงเสีย ถ้าหัวฝีนันร้อน เอารากมะยมป่า ๑ ทองลงน้ำ ๑ แะให้กินดีแล ๗๑๗

ถ้าเกิดวัน ๓ ฝีนัน ๘ หมู่นั้นยอมมิพิช หมู่หนึ่งเกล็ดแรดตัวผู้ร้ายนัก เอายาแก้ เอาลูกกะหุ้ง ๑ น้ำมันงา ๑ ใบส้มป่อย ๑ ตำเอน้ำใส่ทาฝีเป็นหนอง หมู่ ๑ พดกลายมันจะขึ้นสองลำขาาก็ดี สองลำแขนก็ดีจะเห็นหัวสามวันแล้ว มันจะให้สะอึกพิชเข้าจะเล่นชกกัน ให้เอาชิง ๑ ทะลายหมาก ๑ กานพลูแก่ ๑ ตำเอน้ำให้กินหายสะอึกแล ถ้ากะดงบายขึ้นตะโพกแลรววมแลพิชมันจะให้ครั้ง ให้เขียวฟัน ให้เอากรามข้าง ๑ เขากวาง ๑ ฝนให้กินหายแล ฝิพุดอ ๑ เกล็ดงูเห่า ๑ ตินม้า

มหาอุดม

เทรียดยม ๑ มันจะขึ้นหัวไหล่ ให้เอาสารพิช ๑ น้ำดับไฟ ๑ น้ำมันาว ๑ กระเทียมกรอบ ๑ ให้กิน ฝิแปดหมู่นี้ครั้งถึงเป็นระมัด ถ้าฝิพุดอขึ้นสำคัญไว้มิเป็นโรเลยกำหนด ๕ วัน ระมัดแขนมันจะขึ้นง่ามมือแลหัวเห่า ถ้าจะแก้เอากะเข้าฝิมัด ๑ รากคัตเค้า ๑ หัวถั่วพู ๑ ฝนด้วยเหล้ากินก็ได้ ทาก็ได้แล ๗๑ ตำราทายกำเนิดฝิแล ๗๑๗

ยามหาอุดมใหญ่ ให้เอากุ่มทั้ง ๒ ชุมเห็ดเทศ ๑ ทองลงใบมน ๑ ระวังพิช ๑ กาสลัก ๑ หางตะเข้ ๑ ตำลึงตัวผู้ ๑ ผักขวง ๑ ผักบุงขึ้น (๑) ขี้กาแดง ๑ มะนาว ๑ มะกรูด ๑ ยาทั้งนี้เอาแต่ใบ จึงเอาพริก ๑ ชิง ๑ หอมแดง ๑ ข่า ๑ ดีปลี ๑ ลูกจันทน์ ๑ พันธุ์ผักกาด ๑ ว่านกิน(กิบ)แรด ๑ ว่านร้อนทอง ๑ จันทน์แดง ๑ ไพล ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ใบพลูแก่ ๑ เทาอย่าทั้งหลาย บดด้วยน้ำหอมเป็นกระป๋นแห้งไว้ใส่ฝิ ถ้าคันลายเหล้ากิน ถ้าจะล้อมดับลายเหล้าใส่ติงูเหลื่อมด้วยกิน ถ้าเป็นสิ่งใดๆ ฝนด้วยเหล้ากิน

เขียวน้อย แก้วพิช

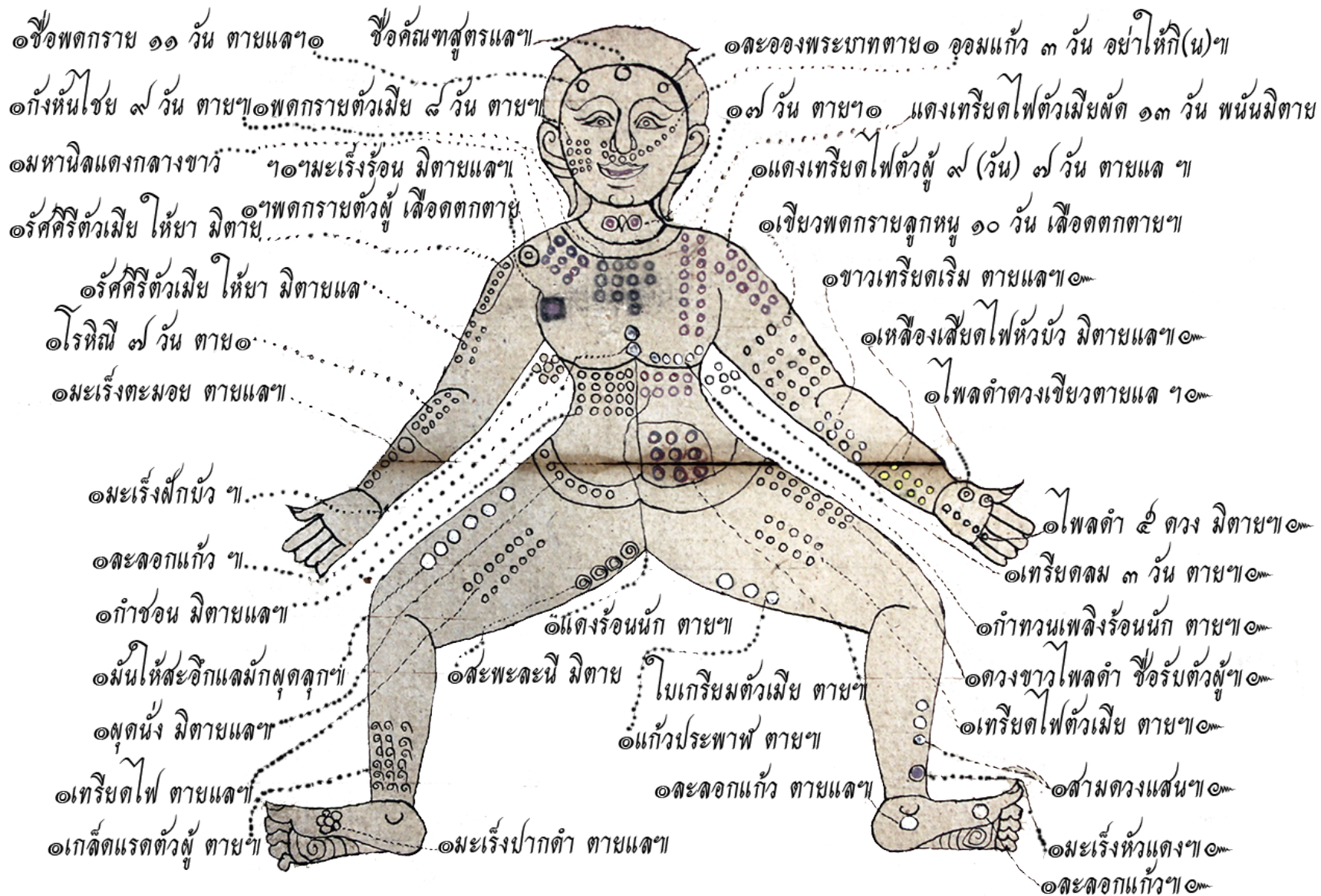
ถ้าฝิแซกขึ้น ลายด้วยน้ำปูนทา ๒ สะท้านลายเหล้ากิน ถ้าคันลายเหล้าทา ถ้าสะท้านลายมะลิกิน ถ้าหอบลายน้ำส้มช่ากิน ถ้าเป็นตานขางลายเหล้ากิน ถ้าแก้คอกลายน้ำขิงกิน (ขมิ้น)พสกรกิน ถ้าลงท้องลายเหล้ากินแล ๗๑๗

๑ ยาเขียวน้อย เอาพรมคด ๑ ใบมะเดื่อ ๑ ใบครอบ ๑ ใบสะเอา ๑ ใบแป้น ๑ ใบบัว ๑ ใบส้ม ๑ ใบทองหลางบ้าน ๑ ใบงับพิช ๑ ใบเข็มแดง ๑ หัวแห้วหมู ๑ ชิง ๑ ข่า ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ลูกจันทน์ ๑ ดอกจันทน์ ๑ กระวาน ๑ ดีปลี ๑ ฝีน ๑ ยาตำ ๑ ติงูเหลื่อม ๑ ติงูทับเทา ๑ ติงูบองทะล่ำ ๑ ดีวัวเถื่อน ๑ ส้มมะทะลาย ๑ บดท่าแห่งไว้ ฝนด้วยเหล้ากินดับพิชทั้งปวง อย่าสนเท่เลย ๗

๑๗

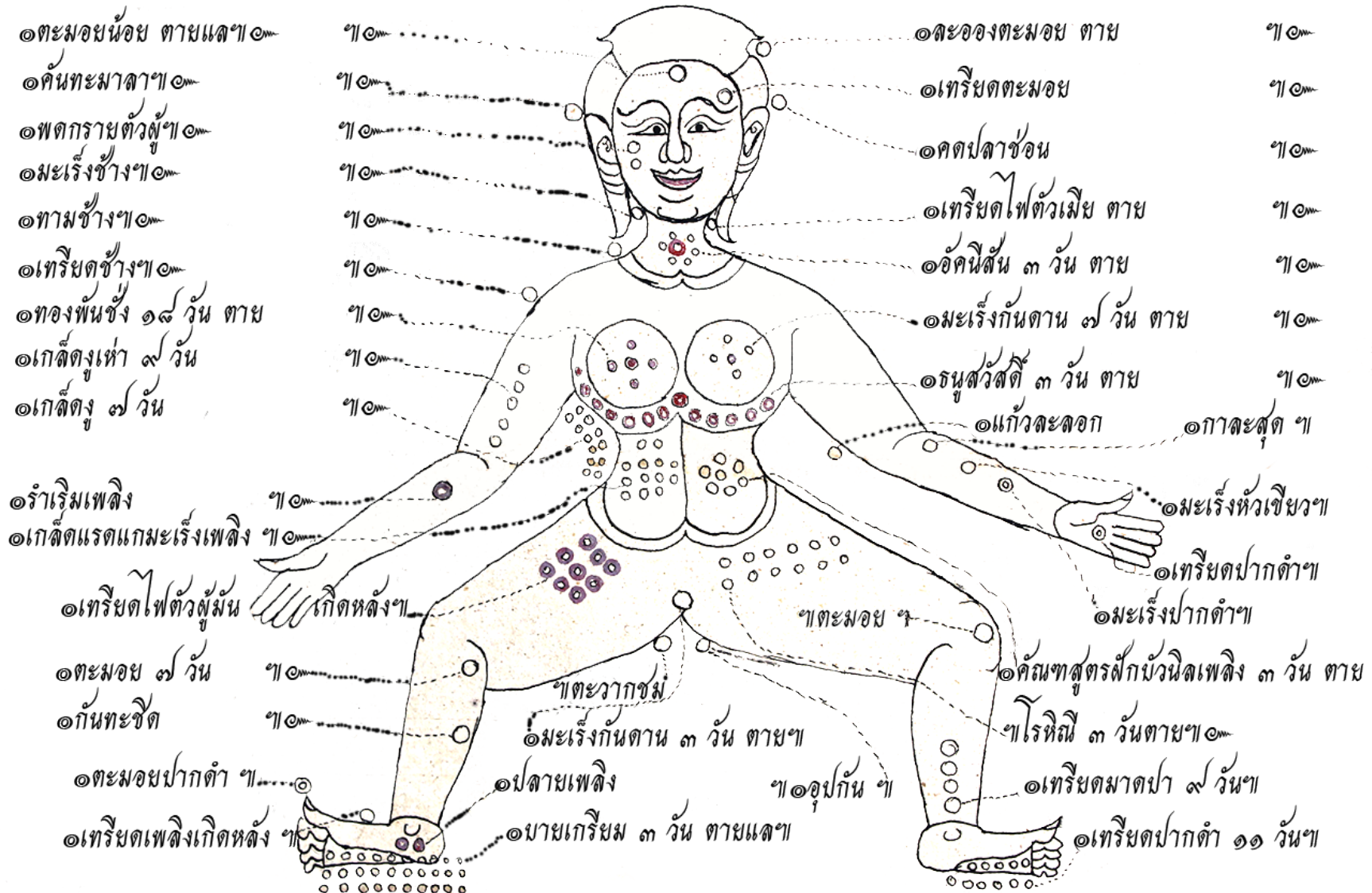
ถ้าพิชมันขึ้นหนัก หนาวสะท้าน เอาใบพลูแก่ ๑ พริก ๑ กระเทียม ๑ บดลายน้ำมันาวกินหายแล ๗๑

ถ้าหัวฝิขึ้น เอาปูนปั้นเอน้ำตาขึ้นแล ๗๑๗

- ๑ **สิทธิการียะ** เกล็ดแรดหุด กำหนด ๗ วัน ถ้าจะแก้ เอาหนามขี้แรด ๑ หนามหัน ๑ หนั่งแรด ๑ ต้มพ่นแล ฯ๑๓
- เทรียดเพลิง** เอาใบสะเดา ๑ ใบปะคำ ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ใบเทียน ๑ ตำพาทายแล ฯ๑๓
- มะเร็งตะมอย** โหระ ๑ ใบเทียน ๑ ฝ่ายแดง ๑ ฝนพาทายแล ฯ๑๓
- กะดั่งบายใหญ่** เอาใบเข็มแดง ๑ ใบข่า ๑ ฝนพาทายแล ฯ๑๓
- กัณฑ์ไชย** เอาจันทน์แดง ๑ จันทน์ขาว ๑ เบญจกานี ๑ บดพาทาย ฯ๑๓
- นิลเพลิง** เอาใบคนที ๑ คนทีเขมา ๑ ใบราชพฤกษ์ ๑ เบญจมาศ ๑ ใบหนาด ๑ บดพาทายแล ฯ๑๓
- ตะมอยตัวผู้** เอารากผักข้าวฝนพาทายแล ฯ๑๓
- เทรียดหุด** เอาเปล้าใหญ่ เปล้าน้อย ฝนพาทายแล ฯ๑๓
- สะลอกตัวเมีย** เอาสังกรณี ๑ ใบสะเดา ๑ เชือกเขาพลอน ๑ ฝนพาทายแล ฯ๑๓
- สะลอกตัวผู้** เอาน้ำปูนขาว ๑ ใบข่า ๑ ฝนพาทาย ฯ๑๓
- เทรียดราชนุ** เอาจันทน์ขาว ๑ จันทน์แดง ๑ หล้าปากควาย ๑ ว่านกีบแรด ๑ ฝนพาทายแล ฯ๑๓
- อัคนีสัน** เอารากจิก ๑ ชิง ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ฝนพาทายแล ฯ๑๓
- เทรียดกะเบน** เอาหนังกะเบน ๑ น้ำมันหมูเถื่อน ๑ นมพกริต ๑ นมตำเลีย ๑ ฝนพาทายแล ฯ๑๓
- ละอองพระบาทใหญ่** เอาจันทน์แดง ๑ เนระพูสี ๑ ฝนพาทายแล ฯ๑๓
- มณิรัตน์** เอาโรกแดง ๑ โรกขาว ๑ หัวถั่วพู ๑ ฝนพาทายแล ฯ๑๓

ผีเทรียดก็ดี กระดั่งบายก็ดี แลจะให้ผีขึ้นขึ้นดี เอาตานหมอน ๑ ขนุน ๑ สะเดา ๑ ตะพูนน้ำ ๑ โคกกะออม ๑ สะอึกน้ำ ๑ ผักไผ่ ๑ หล้าไต้ใบ ๑ ยาทั้งนี้เอาเท่ากันต้ม เอาน้ำมะพร้าวปนเอากะทือถ้วย ๑ ขมิ้นอ้อย สี่เสียด ฝนพาทายมากินก็ได้แล ฯ ถ้า ออกผีแลตกเลือดเปลือกมะเดื่อ ถากขึ้นไปเอามาฝนกินกะเหล้า ฯ

๑ เหยียดไฟ เอารากทับทิม ๑ รากมะเดื่อ ๑ ฝนทา ๓๐๓

ถ้าเป็นมะเร็งไฟ มะเร็งเพลิง เอารากหางตะเข้ ๑ น้ำดับไฟ ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ กะเบือ ทาแล ๓๐๓

ถ้าเหยียดไฟ เอาใบน้ำเต้า ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ กะเบือ ๑ ขี้ควายคางพอม ๑ ขี้โคลกระบวย ๑ ตำทาแล ๓๐๓

ยาลำลากเพลิงมันให้หัวเปื่อย เอายอดสะแก ๑ ยอดตะครอง ๑ ยอดจิก ๑ ยอดตาลแดง ๑ ยอดตาลดำ ๑ ขมิ้นอ้อย ๑
ชะเบือ ๑ ตำทาแล ๓๐๓

ถ้าผิอันหนึ่งขึ้นในคอแลเป็นแห่งใดๆ ก็ดี ปวดร่อนนังคังไฟทะลายลากขึ้นนอกแต่น้ำเหลือง ขึ้นในมิแห่ง ชื่อลำลากเพลิง
เอาเชือกเถาคัน ๑ ผักขวง ๑ ผักบุ้งเทศ ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ชะเบือ ๑ ตำทาแล ๓๐๓

ถ้ามะเร็งเพลิง เอารากเชือกเขาพูน ๑ รากคัตเค้า ๑ ฝนทาแล ๓๐๓

มะเร็งเพลิง เอารากพุททะลาย ๑ รากมะเฒ่าควาย ๑ รากกะถังพัน ๑ ฝนทาแล ๓๐๓

ถ้าเหยียดเพลิง เอารากกรูงเขมา ๑ รากย่านาง ๑ รากตุ้มกา ๑ รากมูกะทิด ๑ รากกำจัด ๑ ฝนทาแล ๓๐๓

ยาต้มอาบ เอาใบคนทีทั้ง ๒ ใบเสนียด ๑ ใบพลับพลึง ๑ ใบสวาด ๑ ต้มอาบแล ๓๐๓

ถ้ามะเร็งกะเมา เอาระยอม ๑ รากสีหะใหญ่ ๑ สีหะน้อย ๑ ไม้ติมิ ๑ ฝนทาแล

มะเร็งไขปลา เอารากหมอน้อยฝนทาแล ๓๐๓

สิทธิการียะ เหยียดก็ดี กะตังบายก็ดี เหยียดเพลิง แลมะเร็งสะกรายก็ดี กำหนด ๑๐ วันตายแล ๓๓ แปรให้ได้ ถ้ามิได้
ตายแล ๓๐๓

ถ้าแลขึ้นลูก มันให้รายนักกำหนด ๙ วันตายแล เมื่อตะวันแดงเลือดพุ่งออกป้ายแสนชนตายแล ๓๐๓

ถ้าเหยียดหูด กำหนด ๑๓ วันตาย ถ้าแปรได้ในสิบวัน สุกใสมีตายเลย ๓๐๓

ถ้าเหยียดไฟ กำหนด ๕ วันตายแล เมื่อจะตายมันให้แตกออกแล ๓๐๓

ละอองพระบาท กำหนด ๗ วันตาย ๓๐๓

ละลอกแก้วเขียว กำหนด ๑๓ วันตายแล ๓๐๓

ถ้าผิพริตน์ กำหนด ๘ วันตาย ครั้นแตกตายแล ๓๐๓

พดกราย กำหนด ๑๐ วันตายแล ๓๐๓

ละอองพระบาท กำหนดน้ำแตกแลหาหนองมิได้แต่เหม็นคาว กำหนด ๙ วันตายแล ๓๐๓

ถ้าเหยียดปากคำ กำหนด ๑๘ วัน ถ้าพินันมิเป็นไรเลย ๓๐๓

พดกรายตัวผู้ กำหนด ๘ วัน ๓

โรหิณี กำหนด ๙ วันตาย ๓

ตะมอยปากดำเหม็นนัก กำหนด ๘ วันตายแล ๓๐๓

อัคนีสันเกิดแต่ตับ เกิดด้วยน้ำกามผู้หญิงจับข้างขวาตาย ๓

ถ้าเกิดแต่กระดูกข้อ พดกราย ตัวยาเลยมีรอด กำหนด ๙ วันตายแล ๓

กระตังบายตัวผู้ กำหนด ๑๐ วันตายแลเกิดด้วยกาลมาแล

แก้ราก เอาขิง ๑ ญามอม ๑ รากไคร้เครือ ๑ ขมิ้น ๑ ตำผงลายน้ำผึ้งกินแก้รากแล ๓๐๓

ถ้าออกผิเนื้อขาด เอารากต่อไส ๑ ตำลึง ก้างปลาแดง ๒ ตำลึง ประดู่เสน ๑ บาท เทียนสอ ๑ สลึง พิมเสน ๑ ตำลึง ผื่น
๑ สลึง ดีงู ๓ สลึง แซ่เหล้าก็ได้ ต้มกินก็ได้หายแล ๓๐๓

ถ้าผิเข้าเกล็ดแล้วขึ้น เอาน้ำพลูแก่ ๓ จอก น้ำขิง ๒ จอก น้ำมันดิบจอก ๑ หุงให้ดังแต่น้ำมันทาแล ๓๐๓

ยานี้ชื่อประทานชีพิต เอาแก่นมะพร้า ๑ เกสรบัวหลวง ๑ จันทน์ทั้ง ๒ ชะลูดทั้ง ๒ กรักชี ๑ ชะมด ๑ พิมเสน ๑
กฤษณา ๑ บดด้วยน้ำดอกไม้มะลิณแก้พิษผีแล ฯ๑๑

เป็นพิษผีฟกทั้งตัวแข็งแห้งอยู่จะเกลื่อน เอารากมะนาวฝีทาเอาปูนรำหัด ฯ

ถ้าผีสุก ผีฝ่อจะให้พลันเข้าเกล็ด หาเลือดหาหนอง เอาใบเหลียน ๑ ไซจาร ๑ ชาเปร ๑ โภโบย ๑ ใบมะหาด ๑ หมาก
คา ๑ ม่วงคัน ๑ ใบขาง ๑ สะคร้อ ๑ ปะคู ๑ พุทรา ๑ คนทา ๑ หมากพลับ ๑ ฝนพ่นก็ได้ ดองก็ได้แล ฯ๑๒

ผี ๗ วัน

สิทธิการิยะ ถ้าแพทย์ผู้ใดจะรักษาผีตาชให้รู้ลักษณะก่อนแล้วจึงรักษา ฯ

ถ้าผีเกิดวัน ๑ อย่ารักษาเลย ฯ

ถ้าผีเกิดวัน ๒ ฝีนั่นแต่จะได้ลำบาก ฯ

ถ้าผีเกิดวัน ๓ ย่อมเป็นขนุนสีเลดตะกั่วถ่มแล ฯ

ถ้าผีเกิดวัน ๔ ย่อมผีเข้าตอกแลพุดอ ฯ

ถ้าผีเกิดวัน ๕ รักษาเถิดมิเป็นไรเลย ฯ

ถ้าผีเกิดวัน ๖ ตายกับเป็นเท่ากัน ฯ

ถ้าผีเกิดวัน ๗ ร้ายนักย่อมเป็นตะกั่วถ่มแล ฯ จบ ฯ

ผีปี

สิทธิการิยะ ถ้าผีเกิดในปีชวด ปีฉลู ปีขาล ฝีนั่นมารทะเล้นขึ้นขาตัวเมีย ขึ้นซ้ายตัวผู้เพื่อเสมหะ ให้เสียเทวดาสององค์
นุ่งผ้าแดงเอาไปเสียอาคนย์แลบุรุษ เอามนต์นี้ปัก โอม ยักขุณิหมายักขุณิประกันตูลุสุท ฯ๑

ถ้าผีเกิดในปีเถาะ ปีมะโรง ปีมะเส็ง ฝึมะเรียงตัวเมียขึ้นซ้าย ตัวผู้ขึ้นขวาเกิดเพื่อเลือด ให้ปั้นรูปเทวดาองค์ ๑ เอาผ้าห่ม
เหลือง แล้วไปเสียทิศทักษิณ หรดี อาคนย์ อันเดียวกัน ฯ๑

ถ้าผีเกิดในปีมะเมีย ปีมะแม ปีวอก ฝึมะเรียงมาตัวเมียขึ้นซ้าย ตัวผู้ขึ้นขวา ผีเกิดเพื่อลม ปั้นรูปเทวดาสององค์ห่มนุ่งเขียว
ไปเสียทิศประจิม แลพายัพ อ่านอาคมอันเดียวกัน ฯ๑

ถ้าผีเกิดปีระกา ปีจอ ปีกุน ฝึมะเรียงนอกจ้วขึ้นขาตัวเมีย ขึ้นซ้ายตัวผู้ ให้ปั้นรูปเทวดาสององค์ห่มดำไปเสียประจิม
แลพายัพ อ่านมนต์อันเดียวกัน ฯ จบปี ฯ

ผีเดือน

ถ้าผีเกิดเดือน ๕ เดือน ๖ เดือน ๗ เกิดเพื่อร้อนในไส้ ให้เสียแม่สะแลงสองคนนุ่งห่มแดง ชื่อนางเอ้อย อีแดง ไปเสียทิศ
บุรุษแล อาคนย์แล ฯ๑

ถ้าผีเกิดเดือน ๘ เดือน ๙ เดือน ๑๐ เกิดเพื่อกินควา ให้เสียแม่สะแลงสองคน ลูกคน ๑ นุ่งห่มเหลือง ไปเสียทิศหรีดแล
ทักษิณแล ฯ๑

ถ้าผีเกิดเดือน ๑๑ เดือน ๑๒ เดือน ๑ เกิดเพื่อกินหวาน ให้เสียแม่สะแลงชื่อพ่อ ชื่อแม่ นุ่งห่มเขียว ไปเสียทิศประจิม
พายัพแล ฯ๑

ถ้าผีเกิดเดือน ๒ เดือน ๓ เดือน ๔ เกิดเพื่อกินหา ให้เสียแม่สะแลงพ่อ แม่สะแลงแม่ สะแลงนุ่งห่มดำ ไปเสียทิศอุดรแล
อีสาน ฯ จบเดือน ฯ

ผีวัน

ถ้าผีเกิดเกิดวัน ๑ วัน ๒ เกิดแต่นอกกระดูก เกิดแต่ ๒ กระบวนพุงดอแลเทรียดหัวข้าว ๓๐๓

ถ้าผีเกิดวัน ๓ วัน ๔ เกิดในกระดูก เกิดแต่ ๓ กระบวน เกิดเทรียดปากเขียว เทรียดปากดำ เทรียดปากมะยม ๓๐๓

ถ้าผีเกิดวัน ๕ วัน ๖ เกิดกระบวนเดียว นอกกระดูกเกิดแต่ผีขาวตอก ๓๐๓

ถ้าผีเกิดวัน ๗ เกิดแต่สมองกระดูก เกิด ๔ กระบวน เกล็ดแรดไฟ เทรียดไฟฟ้ายอมตาย ๓๖๖

ผีเพล

ถ้าผีเกิด แต่คำถึงเที่ยงคืนถึงรุ่ง เกิดเพราะทำการหนักแล ๓๐๓

ถ้าผีเกิด แต่เช้าถึงเที่ยง เกิดเพื่อลม เพราะวกินอาหารหวานจึงเกิด ๓๐๓

อาจารย์กล่าวไว้ ผู้ได้จะรักษาผีตาช ให้ปั้นรูปเทวดาไปเสียตามทิศ แล้วปั้นรูปแม่สะแลงไปเสีย เสียก่อนจึงรักษา ๓๐๓

ถ้าผู้ใดจะรักษาผีตาช ถ้าผีนั้นเหม็นดังสบดงแพะ ผู้นั้นมีรอดเลย ๓๐๓

ถ้าผู้ใดออกผีนั้นเหม็นดังสบดงแรงแรง สบกา ผู้นั้นมีรอดเลย ๓๐๓

ถ้าผีเหม็นดังอามแห่งตายแล

๓๖๖

ถ้าผู้ใดเป็นผีเห็นหัววัน ๑ ดึกกับร้ายเท่ากัน ๓๐๓

ถ้าเห็นหัววัน ๒ มีตายลำบาก ๓๐๓

ถ้าเห็นหัววัน ๓ ร้ายนัก ๓๐๓

ถ้าเห็นหัววัน ๔ ดีถ้ารักษาให้บุญญิตทอง ๓๐๓

ถ้าเห็นหัววัน ๕ ตีมากร้ายมิเป็นไรเลย ๓๐๓

ถ้าเห็นหัววัน ๖ ตีมิเป็นไรเลย ๓๐๓

ถ้าเห็นหัววัน ๗ ร้ายมากกว่าตี ๓๐๓

๑ สิทธิการิยะ อาจารย์ชื่อ ตาหมื่นแก้ว ว่าไว้แล้วให้รู้ลักษณะไข้ ในอภัยสันตา ผีทั้งหลาย ดันผีชื่ออัคนีสันให้ได้ ๒ วัน ให้ตื่นมือเย็น กระบัตร้อนกระบัดหนาว แล้วลงท้อง ตกเลือด ผู้ใช้ดั่งนี้ออกผีแล ผีนั้นชื่ออัคนีสัน ครั้นเห็นหัวก็เขียวอยู่ถึง ๒ วัน แล้วฟื้นขึ้นมาแดงดังพริกสดก่อน จึงตั้งหัวขึ้นมดั่งหัวยุบขบ ทั้งข้างหน้าข้างหลัง ผีนี้เกิดเพื่อลม ๗ วัน ๘ วัน จึงตั้งหัวผีนินดแล ๓๐๓

ผีเทรียดหูให้ใช้ตัวร้อน ให้เมื่อยสันหลัง ให้คลั่งดั่งว่าผีเข้า ๓ วัน

ลักษณะ

แดงหูเห็นหัวหนาดังว่าลูกฝึก ๑๑ วัน สุกกลางวงแล้วเป็นน้ำเหลืองไหล ดั่งน้ำคาวปลา ผีนี้แต่ลำบากแล ๓๐๓

ผีพุงดอกับเทรียดหูเหมือนกัน แต่ว่ามันปวดที่หน้า ร้อนทั่วตัว ๘ วันให้ปวดหน้าร้อนหน้านัก ถึง ๑๐ วัน ให้ปวดอกมันให้ถอยขึ้นถอยหลัง เมื่อถึง ๑๕ วัน ให้ปวดทั้งสองแขน ผีนี้เกิดเพื่อลมมักให้รากแล ๓๐๓

ผีเทรียดหัวเดียว ๔ วัน ๕ วัน เห็นหัวแดง เมื่อถึง ๖ วัน ๗ วัน ให้ข้าวสากน้อยดังลูกเต๋อย ผีนี้ไม่เป็นไร ๙ วันหายแล ๓๐๓

ผีมะยม ใช้ได้ ๔ วัน เห็นหัวแดงบ้านแยกแลดั่งลูกมะยม ผีนี้เหมือนกันกับผีเกล็ดแรด ครั้นเมื่อขึ้นมาแล้วมันดันแห่งลงไป ผีนี้ผีการิยะรักษาเลย ๓๐๓

ผีเหม็นเพลิงกับเทรียดหัวเหล็กเหมือนกัน เมื่อมันสุกให้คัน ผีนี้กำหนด ๑๐ วันแล ๓๐๓

ผีโนราห์ ครันได้ ๔ วัน ๕ วัน ๖ วัน จึงเห็นหัว หัวมันแดงดังลูกหมากอ่อน ครันถึง ๖ วัน ๗ วัน ไม่มีผีขึ้นแก้ให้ปวดให้หายให้ชอบจึงหายแล ๓๐๓

บอกหัว

ผีฉนิรัตน์หัวดังหัวพด เป็นวงกลางหัว เมื่อถึง ๕ วัน ให้แดงหัวมันแหลม เมื่อถึง ๙ วัน ละลอกแก้วจะเกิดขึ้นวางกลาง ผีละลอกนี้ร้ายนักเกิดเข้าเที่ยงขึ้น หัวมันเท่าลูกมะเดื่อ เปล่งดังลูกทุงเหง ๖ วัน ตายแล ๓๐๓

ผีมะเร็งหู ๓ วัน ๔ วัน เห็นแดงแดง ดุจจะผีโนราพดมันเหมือนกัน ๓๐๓

ผีมะเร็งลมเมื่อแรกขึ้นมันให้ปวดหัว เมื่อยทั่วตัว ให้เร่งรักษา ร้ายนักแล ๓๐๓

ผีเพรียดเกล็ดหอยเมื่อแรกขึ้นนั้น มันให้ค้ำไปเห็นหัวมันแล้วจึงสร้างออกเมื่อนั้นมันขึ้นมานั้นหัวแบนๆ ชาวๆ ที่หน้าผาก ข้อมือ ข้อมือ ครันถึง ๗ วัน ให้ดำดังฝายหอยขม วันตาย ผีนี้ชื่ออัคเสน ก็ว่ามีโรคเลย ๓๐๓

ผีเพรียดลูกเต๋าดังลูกมะยมเหมือนกัน หัวดำเล็กน้อย ผีนี้มีโรค รักษาดี ๑๑ วัน ถ้ารักษาไม่ดี ๘ วันตายแล ๓๐๓

ผีมะเร็งเพลิง มันขึ้นมาเหมือนหัวพด ๘ วัน ๙ วัน มันปวดดังทุบไฟ ผีนี้ชื่อกาฬ อย่ารักษาเลย ย่อมตายทุกคนแล ๓๐๓

บอกร่าย

สิทธิการิย บอกลักขณะออกผีตาชให้ตัวร้อน ให้เมื่อยมือ เมื่อยตีน อย่าให้อาบน้ำร้อน ถ้าอาบตายแล ๓

ผีเสลด มันตัวเย็น มักชอบนอนที่เย็นแล ๓๐๓

ผีกำเดา เมื่อขึ้นนั้นให้ตัวร้อน มูตรเหลือง ชอบที่เย็นจึงดี ๓๐๓

พระ **พุดอาจารย์** บอกไว้ให้รู้กำเนิดแต่ร้าย นี้ว่าแต่ ๓ วัน ๔ วัน ๙ วัน ๑๔ วัน ๑๕ วัน กำลังแรงผีนั้นแต่เท่านั้นแล ๓๐๓

ครันเดือน ๑ จึงหายสนิทแล ๓๐๓

บอกไว้ให้รู้กินยาประจุผีทั้งปวง กินแต่เห็นหัว ๒ วัน ๔ วัน ที่ ๑ พันกว่านั้น อย่าประจุ ๓๐๓

สิทธิการิย ผีเกล็ดแรด เมื่อมันขึ้นให้พริ้นตัว เห็นหัวแล้วมันเป็นหนังแรด หาหนองมิได้ หัวแหลมๆ ครันใหญ่ขึ้นเล็กน้อย ก็ยืนก็ย่ออยู่ ๓๐๓

ผีบายเกรียม มันเล็กๆ ดุจลูกผักไค้หัวดำๆ แห้งๆ อยู่หัวแหลม เมื่อใหญ่ก็ด้านแตกแยกอยู่ดังหนังแรดแล ๓

ผีอคนีสัน เมื่อแรกขึ้นหัวดำๆ ราบหัวใหญ่ผีแก้งแดงเป็นแถวๆ ไปทั้งคอ ทั้งมือ ทั้งตีน หัวตัวแดงนั้นแห้งไป แล้ววิมตาแก้มแตกอยู่แล ๓ ๓

ผีดอกหมาก เมื่อขึ้นแดงรอบหัวเล็กๆ หัวแหลมๆ หาหนองมิได้ ขาเป็นน้ำปรอท ครันใหญ่ก็ให้ลงทอง เจ็บกลางวันกลางคืน ยังคำ ยังรุ่ง ให้ร้อน ให้หนาวแล ๓๓

ผีพุดดอกหัวกลมๆ ชาวๆ รักษาง่ายแล ๓๓

ผีกระดังบาย ขึ้นม้วนกันอยู่ ๕ หัว ๖ หัว หัวเล็กๆ ดำๆ ไหม้ไปทั้งตัวแล ๓๓

ผีมะเร็งเมื่อมันขึ้นหัวดำ ครันใหญ่ขึ้นกลางขาตลอดดังพิษไฟแล ๓๓

ผีมะเร็งตะมอยหัวดังนี้ ร้ายแสนส่วน ดีส่วน ๑ แล ๓๓

ผีแก้วพลี เมื่อแรกขึ้นดังลูกเห็บ เป็นห่วงขาวดังน้ำข้าว ปอกถึงหัวใจดังนี้ ร้ายส่วน ๑ แล ๓๓

ผีเพรียดแรกดังหัวเล็กดังนี้ ร้าย ๑๐๐๐ ส่วน ดีส่วน ๑ ถ้าพิษผีหัวพด ๑๐ วัน ๑๑ วัน ๑๒ วันตาย ๓๓

ผีดวงเล็กคัน เรียกว่า มะเร็ง ก็ว่า ลางอาจารย์เรียก มะเร็งบอน ก็ว่า ฯฯ

ผีเกล็ดดังนี้ ผีดอกเข็มดังนี้ ร่ายร้อยละ ๑ ฯฯ

ผีกระด้างดังนี้ ดังนี้ ร่ายส่วน ๑ ดีส่วน ๑ แล ฯฯ

ผีกระด้างตองดังนี้ ฯฯ

ผีดอกมอญดังนี้ ฯฯ

ผีมะเร็งเพลิงดังนี้ ร่ายพันส่วน ดีส่วน ๑ แล ฯฯ

ผีข้าวตอกดังนี้ ฯฯ

ผีเทริดไฟตัวเมีย เมื่อมันขึ้นกลางที่ดังนี้ กลางที่ดังนี้ กลางที่ดังนี้ ร่ายร้อยละ ดีส่วน ๑ ฯฯ

ผีเทริดไฟตัวผู้ เมื่อมันขึ้นดังผักปลังสุก ร่าย ๑๐๐๐ ส่วน ดีส่วน ๑ ฯฯ

ผีละลอกพระบาทขึ้นใต้คาง ตายขึ้นดังนี้ ฯฯ

ละลอกแก้วตัวผู้ดังนี้ ฯฯ

ละลอกแก้วตัวเมียดังนี้ ฯฯ

อัคนีสันดังนี้ ฯฯ

หมื่นเพลิงดังนี้ ฯฯ

เทริดมันขึ้นเห็นหัว วัน ๗ วัน ๓ ดังนี้ ฯฯ

มะเร็งตะมอยดังนี้ ฯฯ

เทริดหัวหูดังนี้ ฯฯ

มณีไตรทรวงกลางดวงดังนี้ ฯ

เกล็ดแรดหัวดำดังนี้ ฯ

ถ้าแม่นไขได้ ๒ วันก็ตี ๓ วันก็ตี มันให้มือเย็น ตื่นเย็น กระบี่ร้อน กระบี่หนาว ให้ตกเลือด ไข่นี้ชื่อ อักนิสัน ให้ขึ้นพิษทั้งตัว เมื่อเข้าเห็นสักร้อย ครั้นถึง ๒ วัน ๓ วัน ก็ขึ้นมาหัวแหลมๆ ดังลูกพริกสุกเห็นหัวเล็กๆ ขึ้นหว่างกลางตั้งหัวหูดดำ ฝีนี ๑๑ วัน ตายแล ฯฯ

ถ้าผีเห็นหัวขึ้นมา ๒ วัน ๓ วัน **ลิน** ขึ้นมาดังลูกตะขบบาง ลูกตะขบหนา มันขึ้นให้คล้ายตัวเรียกว่า ฝิ่เกลบ ๗ วันสุก มีเป็นโรเลย ฯฯ

ถ้าไขได้ ๒ วัน ๓ วัน เห็นหัว**ลิน** ขึ้นมาดังขุบ ให้คล้ายตัวฝิ่เกลบดุดเดียวกันแล ฯฯ

ฝิ่เทรียดลูกเต๋ยเห็นหัว ๔ วัน ๕ วัน หัวดังลูกมะยมแย้มๆ อยู่ ครั้นถึง ๖ วัน จึงขึ้นพร้อมกัน ทันานถึง ๑๐ วัน ๑๑ วัน จึงสุก ถ้ามีรุ๊กินยาให้ผาย เขาเกล็ดให้กินยางงหนัก ฝิ่นี้ร้าย เป็นตายเท่ากัน ถ้ามีรุ๊ก ๑๑ วันตายแล ฯฯ

แก๊พิษฝิ่

ฝิ่มนร่าห์ ไขได้ ๔ วัน เห็นหัวแดงหัวมันใหญ่ดังลูกหมากเบา ถ้าแก๊ถึง ๗ วัน ปวดดั่งมดตานอย ฝิ่นี้ถึง ๘ วัน ๙ วัน จึงสุกเหมือนฝิ่พุดดอแล ฝิ่มนร่าห์ไม่มีฝิ่อื่นแกมปวดนัก กินยาเข้าสู่ราแล ฯฯ

ผีมะเร็งไรแรกไขได้ ๓ วัน ๔ วัน เห็นหัวๆมันริ ดุจฝิ่มนร่าห์ ฝิ่นี้ดี ฯฯ

ผีมะเร็งสม เมื่อลมไข้มักให้ปวดหัว ดุจเดียวกันกับฝิ่พุด ดังกล่าวมามีเป็นโรแล ฯฯ

ฝิ่เทรียดหอย ครั้นไขเห็นหัวออกมามักให้คราง เห็นหัวขึ้นขาวเป็นมันที่คอ ตื่นทั้ง ๒ ข้าง ถึง ๗ วัน ให้คำหอย ๗ วัน ตายแล ฯฯ

๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

เทรียดเพลิงมันขึ้นพดหัวดังนี้ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๘ วัน ๙ วัน ให้ปวดดั่งทุกข์ไฟ ฝิ่นี้กุมหัวใจ รักษาตายแล ฯฯ
ยาแก๊พิษฝิ่กุมหัวใจ เอาเนรพูสี ว่านร้อนทอง จันทน์ทั้ง ๒ ดิงเหลื่อม ฝนให้กิน เอาเปลือกมาบิดเอาน้ำเป็นกระสายแล ฯฯ

ลัอมดับ

ยาลัอมดับดับพิษ เอาจันทน์แดง ลูกเบญจกานี เปล้าใหญ่ เนรพูสี เอาเท่าแช่เหล้ากินแล ฯฯ

ยาดับพิษมิให้ปวด เอาสน เปลือกประดู่ แก่นประดู่ ไม้สัก กรอบแกรบ ชั่งวัดดพอม แก่นปฐู แช่สุรากินแล ฯฯ

ยาทา

ถ้าขึ้นในคอ เอายานี้ฝนทาข้างนอก เอาติง จันทน์แดง ลูกประคำดีควาย ฝนทาแล ฯฯ

ยาทาคอ

ยาทาคอ เอาลูกลำโพงกลัก เข้มแดง ใบเสนียด เหล้าเป็นกระสาย บดแท่ง ถ้ากินข้าว กินน้ำ กินนม มิได้ ฝนกะเหล้า ทาคอกลงไปถึงอก กินข้าวน้ำได้แล ฯฯ

ยาดอง

ยาดองกินแก๊พิษฝิ่ เอาเถาชิง(ข้า)ขาลี บอระเพ็ด จันทน์แดง เนรพูสี สังกรนี ลูกเบญจกานี สีเสียดเทศ ดิงเหลื่อม ใส่กิ่ง ส่วน ยาชื่อ กันทวีป กินมิให้ฝิ่หลบเข้าในแล ฯฯ

ยาฝิ่ทำพิษปวดหนัก เอาใบเสนียด ชะเอม ชันชสกร หอมแดง ชิง ทำแท่งลายน้ำมะนาว มะกรูด กินหายแล ฯฯ

ถ้าให้อายากน้ำ เอาลูกเตยเลนไฟบิดเอาน้ำ น้ำกล้วย น้ำสุรา คูลีการกินหายแล ฯฯ

ยาแก้สะอึก เอาครึ่ง กก หอม ต้ม ๓ เอา ๑ กินแล ฯฯ

ถ้าตาแดงเป็นเลือดก็ดี น้ำตาไหล เอาจันทร์ทั้ง ๒ เปลือกมะไฟ แช่น้ำหยอดตาแล ฯฯ

ยาหยอดตา

ยาตาแดงเป็นเลือด เอาขมิ้นอ้อย ครึ่ง สีเสียดเทศ แช่น้ำหยอดตาแล ฯฯ

น้ำตาตกหนักก็ดี ขี้ตาฟุ้งก็ดี ตาฟกก็ดี เอาเถาตำลึงเป่าตาเสียก่อนเถิด ฯฯ

สิทธิการีย จะกล่าวถึงยาฝีดาษทั้งหลาย ยาแปร ยาพ่น ยากินอยู่ด้วยกัน เอารากส้ม รากพุทธรักษา รากเถียงพราหมณ์ รากย่านาง แก่นประดู่ ไม้สัก รากมะนาว รากมะกรูด แก่นปฐู เอาเท่ากันแช่น้ำพ่น ฯ

ถ้าเห็นหัวได้ ๒ วัน ๓ วัน ๔ วัน ๕ วัน เอาหญ้าแพรก หญ้าปากควาย ใบระงับ ใบตำลึง ใบบัวหลวง ใบหมื่นน้อย ฮ่องสามย่าน หางตะเข้ ใบถั่วแระ ถ้าเห็นหัวได้ ๖ วัน ๗ วัน ๘ วัน เอายานี้แทรก เอาใบสะอึก ผักบุ้งรวม ใบก้างปลา ใบพุทธรักษา ถ้าเห็นหัว ๘ วัน ๙ วัน เอายานี้แทรก เอาใบส้มขาม ใบส้มป่อย ใบมะระ ตำพ่นให้กระจายออกแล ฯฯ

ลองดู

ยาพ่นฝึลองดูว่าจะรับยา มีรับ เอาเขาควายเผือก เขากวาง ไม้สัก เอาปูนใสฝนพ่น ชักหัวขึ้นตึงแล ฯฯ

ยาแปร

ถ้าฝีขึ้นแนบเนื้ออยู่ก็ดี ตำด้านอยู่ก็ดี เอาใบส้มป่อยกำมือ ๑ ตำลายน้ำทา กรองเอาแต่น้ำ ใส่ดีดจางทั่วตัว ขึ้นดีแล ฯฯ

ยาแปรใน เอาใบพุทธรักษา หญ้าปากควาย ใบถั่วแระ ขี้จิ้งกิ้ง พริก ขิง ดีปลี ขมิ้นอ้อยกึ่ง แปรในเมื่อจะแปรนอก ยกพริก ขิง ดีปลี ออกเสีย เอาหอมกึ่ง ๑ บดลายเหล้ากินแล ฯฯ

ยาแปรใน เอาใบมะตูม ใบทองหลางน้ำ น้ำประสานทอง บดลายให้กินแปรในให้ดีแล ฯฯ

ยาแปรใน เอาใบฝ้าย ใบคัตเค้า ใบตองแตก ใบพุทธรักษา หญ้าปากควาย เอาเสมอภาคบดแห้ง กินด้วยเหล้า แทรกชะเอม กินภายในลายเลือด ฯฯ

ยาแปรนอก เอาใบตองแตก ใบไผ่ ใบเถียงพราหมณ์เอา ใบคัตเค้า หญ้าปากควาย ใบพุทธรักษา ใบขี้ดมอน ขมิ้นอ้อย ดินประสีว ตำไม้แสมเป็นกระสาย บดแห้ง ลายพ่นนอกร้ายเป็นดีแล ฯฯ

แก้พิษ ยาจุด แก้สลับ คอแห้ง แบ่งฝี

ยาแก้พิษฝี เอาเคঁควาง หวายตะค้า ขิง รากมะนาว ฝนด้วยเหล้ากินแล ฯฯ

ยาจุดฝีดาษ เอายาดำ เจตมูลเพลิง ลูกในสะบ้า บดแห้งลายน้ำเหล้า น้ำมะนาว จุดแล ฯฯ

ยาแก้สลับ เอาใบเสนียด ใบกะตอม ใบโคกหอม ใบผักไผ่ ดึงเกลือเอาเสมอภาคบดแห้ง ลายกินกะเหล้า ทาคลองมา ออก ชื่อเขี้ยวน้อยแล ฯฯ

ถ้าฝีขึ้นขึ้นในคอ เอาเถียงพราหมณ์ รากย่านาง ต้มกินแล ฯฯ

ถ้าคอแห้งแห้ง เอาใบผักไผ่ ใบกรอบกรอบ ขมิ้นอ้อย บดทาข้างนอกแล ฯฯ

ยาแบ่งฝี เอาใบหมากเมีย ใบหมากผู้ ระงับหมากดิบ ขมิ้นอ้อย ข่า มะกรูด บรเพ็ด ใบหมาก ต้มกินแทรกดีเกลือ ฯฯ

ยาต้มตัดรากฝีเมื่อทรงหัวแล้ว เอารากขี้กาแดง รากตองแตก รากมะนาว รากมะกรูด รากท้าวยายม่อม รากพุทธรักษา รากย่านาง ขมิ้นอ้อย ผักราชพฤกษ์ ใบหมาก ยาดำ ๑ บาท พญามือเหล็ก เอาเสมอภาคกันต้มเหล้า ตมน้ำ ครึ่งกินแล ฯฯ

ทาคอ ผีขึ้นคอ หายพิษ แก้ก้น

ยาทาคอข้างนอก เอารากลำโพง ปากกาหางบน ฝนทาข้างนอกแล้วเอายานี้กิน เอาน้ำผึ้งรอง ดิงเกลือม หอมแดง บด
แห้งลายกินแล ฯ๑

ถ้าผีขึ้นในคอ กลืนข้าวน้ำมิได้ เอาดินประสิว ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ กระวาน กานพลู ลูกกราย กก เอาเสมอภาค บด
แห้งลายน้ำทา เอาส้มมะปรางห่อให้หอมหายแล ฯ๓

ยาต้มหายพิษฝีดาษ เอาบุตรเจ้าตัวผู้ขึ้นครั้ง น้ำครึ่ง เสือล่าแพนชาติ ลูกแห่ หนึ่งแรด หนึ่งกระเบน ต้มให้กิน เมื่อจะ
กินเสกด้วย **พหูปาปี วินาสสนติ** ฯ๓

ยาแก้คัน เอาใบสับปะรด ใบตำแย กำมะถันแดง กระดุกห่าน ต้มด้วยน้ำทั้งกิน ทั้งพ่น แก้คันทั้งใน ทั้งนอกแล ฯ๓
ยาพ่นให้ห่อฝีคีนงาม เอารากพวงเรียงทั้ง ๒ แขน้ มะพร้าวนาฬิกา พ่นแล ฯ๓

แก้คัน รัดถาน แก้เชื้อ

ยากระทุ้งผีให้ขึ้น เอาฝักส้มป่อยคั่ว ลูกมะกรูดเผา บอระเพ็ดเอาน้อยกว่ายาทั้งหลาย บดแห้ง ลายเหล้ากินขึ้นแล ฯ๓

ยาแก้แสบร้อน แก้คันนอก เอารากตาล เถาตำลึง ดินประสิว ดินสอพอง ตำเอาน้ำ พ่นบ้าง ทาบ้างแล ฯ๓

ยาแก้คัน เอาใบชิงช้าชาลี ใบบัวหลวง ใบราชดัด ใบเสนียด ใบพลูแก ใบสะเดา ขมิ้นอ้อย ข้าวเปลือก บดทาแก้คันแล ฯ๓

ยาแก้คัน เอาเปลือกมะยมตัวผู้ เปลือกมะรุ้ม รากมลิ เทียนดำ บดแห้ง ทาแล ฯ๓

ยาทาแก้คัน เอาใบกระดอม ตำเอาน้ำให้คัน เอาน้ำมันงาใส่ลง ทาแล ฯ๓

ยารัดถาน เอาเปลือกเหียงพรวมอญ รากย่านาง ฝนพ่นแล ฯ๓

ยาแก้เชื้อหม้อคลั่งอำปากมืออก เอาใบถั่วแระ ใบผักเค็ด ใบสมิ

จุดฝี กระทุ้งหนอง กระทุ้งหัวฝี

ใบรักขาว ใบประคำดีควาย แก่นสน จันทน์ทั้ง ๒ กระวาน กานพลู ขิง พริก ดีปลี เอาเสมอภาค บดแห้ง แก้เชื่อมปากมิ
ออก น้ำขาวข้าว แก่นหวาน้ำข้าว ด้านขางน้ำสุรา ลงท้องน้ำเปลือกมะเดื่อ เป็นลม่น้ำกระเทียม รากน้ำร้อนแทรกน้ำผึ้งรวง พิมเสน
ร่ำหัดเกลือ ถ้าจะให้ลงน้ำกระพังโหม ต้มเอาเกลือร่ำหัดใส่ ท้องขึ้นน้ำกระเพรา ถ้าจะชโลมน้ำจันทน์ ออกลูกน้ำมะนาวกินเลือดตก
แก้ไอน้ำเซอเม ผีดาษเหล้ากิน ตีค่า ๑ ตำลึงทอง ๑ แล ฯ๓

ยาจุดฝีแขก เอาเจตมูลเพลิง บอระเพ็ด ขมิ้นอ้อย ยาดำ ผื่น บดแห้ง ลายเหล้าทั้งกิน ทั้งจุด ทั้งกินแล ฯ๓

ยากระทุ้งหนองให้งาม เอาฝักส้มป่อยปิ้งให้กรอบ ลูกมะกรูดเผา บดแห้ง ลายกินกะเหล้าแล ฯ๓

ยากระทุ้งผีให้ขึ้น เอาฝักขวง ส้มมะขามเปียก ยอดหวาย ข่าตาแดง เอาเสมอภาค บดแห้ง ลายเหล้ากินแลฯ

แก้พิษต่าง ชื่อสี่สมแล้ว

ยาแก้พิษฝีดาษต่างๆ แก้เจ็บคอไอ กินข้าวมิได้ ให้ร้อนทั่วตัว ให้หนาว เอาจันทน์ทั้ง ๒ ฤษณา กระลำพัก ขอนดอก
สน สักชี ไพล พริกหอมเท่ายาทั้งหลาย เอาสิ่งละ ๑ ชั่ง ดอกบุนนาค สัตตบงกช เกสรบัวเผื่อน เกสรบัวขม เกสรบัวหลวง
ดอกสัตบรรพ์ ดอกสัตบุษย์ ดอกคัตเค้า ดอกสารภี ดอกมะลิทั้ง ๒ ดอกจงกลนี ดอกกะดังงา ดอกจำปา ดอกกรรณิการ์ ดอกพิบูล
เอาสิ่งละ ๒ บาท ชะมด ๑ บาท พิมเสน ๒ สลึง น้ำดอกมะลิเป็นกระสายบดแห้งแล ลายสุรา ยาชื่อ สมมิตร แล ฯ๓

ยาชื่อ สีส้ม แล้ว เอาพริกหอม จันทน์แดง กฤษณา กระลำพัก ขอนดอก สักชี โกฐหัวบัว โกฐเชียง ดอกบุนนาค ดอกพิกุล ดอกมะลิทั้ง ๒ ดอกสารภี เอาสิ่งละ ๑ บาท พิมเสน ๑ สลึง ชะมด ดอกมะลิเป็นกระสายยบดแต่ง ลายเหล้ากินแก้พิษทั้งปวง ทั้งกิน ทั้งทา แล ฯฯ

เกล็ดคุด

ถ้าฝีดาษทรงหัวแล้วมันเป็นฝีคุดเข้าอยู่ในคอมันเป็นหนองอยู่ เอากระทือ ไพล ข่า กระชาย บอระเพ็ด เจตมูลเอื้องเพชรมา เปล้าทั้ง ๒ หักคุณทั้ง ๒ แส้มาทะลาย โคลาน แสมทั้ง ๒ แก่นมะปราง เปลือกสะท้อน เปลือกมะยมตัวผู้ แก่นขี้เหล็ก กุ่มทั้ง ๒ พริก ชิง ดีปลี เปลือกกันเกรา แก่นประดู่ เปลือกเฉียงพรวานางแอ สะค้าน รากชะพลู หนั่งแรดเผา เขาควายเผือกเผา สน สักชี แก่นปฐู แก่นมหาด ชันทองพญาบาท ไรทั้ง ๒ รากพุงแก รากคนทา หวายตะค้า สีเสียดทั้ง ๒ คุด รากพุดอเทียนทั้ง ๕ เขี้ยวตะเข้ เขี้ยวหมู นอแรด งาช้าง เขากวาง เขาแพะ เขาควย พญามือเหล็ก ผินตัน ยาข้าวเย็นทั้ง ๒ เอาเสมอภาคแช่เหล้าไว้ ๗ วัน เงินผูกคอกหม้อ ๑ สลึง หมากพลู ข้าวตอกดอกไม้ ฐูปเทียน คำครุ ผิงข้าวเปลือก ๗ วัน กินแต่ด้วยน้ำนม ๑ กินถึง ๗ วัน หายแล ฯฯ

แก้บอง แต่งฝี แก้วร้อน แก้บอง แก้กั้ง

ถ้าทรงหัวแล้วบองยังไม่ลง เอาใบมะยม มะขามเปียก ขมิ้นผง ตำลายเหล้าพอกปลายเท้าแล ฯฯ
ยาปลูกหัวฝีให้งาม เอารากพุดอ รากพุมราชา รากมะนาว รากผักข้าว รากคัตเค้า รากมะดัน รากส้มป่อย รากต่อไส้ รากย่านาง แขน้ล่างแล้ว จึงสงขึ้นเสียแล้วเอาน้ำพ่น เมื่อจะพ่นแซ่ใหม่เกิด ฯฯ
ยาทาแก้ร้อน เอาหญ้าวงช้าง ใบมะเดื่อชุมพร ขมิ้นอ้อย ขี้จั่ว ตำทาแล ฯฯ
ยาแก้บองปวด เอาใบน้ำเต้า ขมิ้นอ้อย ขี้จั่ว กระทืบยอด หล้าน้ำดับไฟ ระวังพิษ รากลำโพงกลสัดัก บดแต่งลายเหล้าพ่นแล ฯฯ

ยาแก้คั้ง เอารากต่อไส้ รากพุดอ รากผักข้าว หวายตะค้า ผนพ่นแก้กระสับกระส่ายแล ฯฯ

ยาขับบอง เอาหวายตะค้า สะค้าน แก่นแสมทะเล ปูนขาว หอยแครงเผา บดแต่งลายเหล้ากินขับบองกันฝีแล ฯฯ

กระหายน้ำ ยารัดถาน ทรงหัว ขาบฝี รัดถาน

เมื่อแรกจะลงขมิ้นพ่นยานี้ก่อน เอาเปลือกสารภี เปลือกสะเดา บอระเพ็ด ต้มอาบแล ฯฯ
ยาแก้กระหายน้ำ เอาหญ้าแพรกเผา ขี้จั่วเผา ตาไม้ไผ่เผา บดแต่งลายเหล้ากินแล ฯฯ
ยารัดถาน เอาชิงช้าขาลี รากผักข้าว เปลือกเพกา รากตำลึง เฉียงพรวานางแอ ขมิ้นอ้อย บดแต่งละลายแช่เหล้าพ่นแล ฯฯ
ยาทรงหัวฝีแล้วให้ลงเป็นหนอง เอาตะไคร้ ๓ หอมแดง ๓ หัว ต้มกินหายแล ฯฯ
ยาขาบฝี เอาหนั่งแรด หนั่งกระเบน หนั่งควายเผา มะกรูด ๙ ใบ เหง้าหวาย ๓ เหง้า เถาผักข้าว เถาตำลึง บอระเพ็ด สารส้ม ๘ เฟื้อง เอาน้ำมะพร้าวมาพิเก ๓ ลูก น้ำข้าวข้าวเป็นกระสายแช่พ่นฝีขาบแล ฯฯ

ประสะฝี แก้ก้น แก้กอ

ยารัดถานฝี เอามะกรูดลูก ๑ รากส้มซ่า รากมะนาว รากส้มป่อย รากสะอม รากพุดอ รากผักข้าว รากตำลึง รากยอ แขน้ข้าวพ่นแล ฯฯ

ยาแก้คอ เอาใบโพ ๗ ใบ เปียจัน ๒ เปีย รากดินคว่ำให้ไหม้ น้ำประสานทองสะตุ สลัดไค้คว่ำ บดแบ่งห่อส้มมะขามแก้คอ
แล ฯฯ

ยาแก้คันฝี เอาใบสะเดา ใบมะคำไก่ ใบข้าว ใบลำโพง ใบชาแปน เชือกเขาคัน ใบขี้เหล็ก บอระเพ็ด ขมิ้นอ้อย จุกหอม
จุกกระเทียม ตำอาบแล ฯฯ

ยาประสะฝีไปทุกวัน เอาใบหมากเมียบ หมายผู้ ใบมะเฟือง ยอดหวายขม เถาฟักข้าว เถาตำลึง เถาบอระเพ็ด ผักขวง
หญ้าปากควาย ใบโคกกะออม ใบสะเดา ผักบั้งรวม เถาขาลี ผักปลาบ ผักเปลว ใบระงับ เปลือกหมากสง ยาแพรด ยาพองลม
พรมมิ ประสะแล ฯฯ

แก้ลง แก้กลุ่ม แก้พิษ

ยาแก้ลงฝี ก้านกะเพรา ต่อไล่ จันแดง จันขาว ฝาง ทางตาน เป็นยาต้ม ฯฯ

ยากินแก้ฝีลงลำบองกินภายใน เอาใบมะนาว ๑๐๘ แห้วหมู ๘ กระเทียม ๘ แล ฯฯ

ถ้าฝีกลุ่มหัวใจ เอารากมะตูม ลูกประคำดีควาย ดีงูเหลือม แห้เหล้ากินแก้พิษภายในแล ฯฯ

ยาแก้พิษฝีขึ้นให้สลบ เอาลูกจันทน์ กระวาน ดีปลี ลูกประคำดีควาย เบญจกานี ขิง ใบมะระ ดีงู บดแบ่งกินแก้สลบแล ฯฯ

ยาปิดระดู เอาบานไม่รู้โรยขาวทั้ง ๕ สะคั้น ฝาง ครั้ง จันทน์ทั้ง ๒ ตำกินปิดแล ฯฯ

ยาเปิด เอาสมอทะเลกำมือ ๑ พริก ๗ ขิง ๗ กก ๗ ดีปลี ๗ ตำกินเปิดแล ฯฯ

ถ้าเห็นหัวฝี ๒ วัน ๓ วัน ๔ วัน ถ้าฝีแฉกขึ้นมาคราวหลังนั้น เอายานี้พ่น เอาใบสลอด ใบลำโพงกาสลัก ใบหนาด หอม ข่า ตำตาก
แดดให้แห้งแช่เหล้าไว้เมื่อจะพ่นเอาเหล้าคลึง น้ำคลึง พ่นแต่ ๓ วันแล ฯฯ

แก้หนาว ฝีแฉก แก้แสบละลาย ยาหยอดตา

ยาแก้สะท้านหนาว เอาโรกแดง เฌียงพรวานางแอ ฝนด้วยสุรากินหายแล ฯฯ

ยาแก้คลั่ง เอาเถาย่านาง เฌียงพรวานางแอ กระเทียมบด ตำละลายสุราทาหายแล ฯฯ

ยาแก้ไฟให้แสบร้อน เอาใบกะเพรา ตำลายด้วยน้ำมันงาทาหายแล ฯฯ

ยาแก้แสบร้อน เอาใบตำลึง ใบน้ำเต้า ข้องสามย่าน ขี้โคสด ตำละลายน้ำท่า ถ้ามีฟ้งลายเหล้า ถ้ามีฟ้งลายน้ำเปลือก
เพกาหายแล ฯฯ

ยาหยอดตามิให้ฝีขึ้นในตา เอาใบสมิ ใบฝ้ายเทศ ขมิ้นอ้อย ยาดำ ลูกอัญชัน เย็บกระทังสามมุม แห้หยอดตาแล ฯฯ

ยาฝีขึ้นตา ยาคอ ยาแก้แหบคอ

ยาหยอดตาฝีขึ้น เอาครั่ง ขมิ้นอ้อย ยอดผักนา ลูกมะขามคว่ำให้สุกแล้วทุบเปลือกเสียเอาแต่เนื้อในแช่หยอดไม่ออกเลย
แล ฯฯ

ยาฝีขึ้นในตาจะมีให้แตก เอาดอกสัตตบุษย์ น้ำผึ้งลายใส่ มิแตกแล ฯฯ

ยาห้ามมิให้ฝีขึ้นในตา เอาย่านาง รากไขเภา แห้ใส่ตาแล ฯฯ

ถ้าฝีออกในตา เอาใบมะระบีบเอาน้ำ น้ำผึ้งรอง หยอดแล ฯฯ

ยาแก้คอ เอาเกลือสินเธาว์ เนรพูสี สังกรณี เอน้ำมะนาวลายกินแล ฯฯ

ยาแก้คอ เอารากถั่วพู รากฟักข้าว ตำกินแล ฯฯ

ยาแก้คอ เอารากมะนาว ขิง เนรพูสี ชะเอม น้ำดาจัน ลายสุรากินแล ฯฯ

ยาแก้คอ เอาไพล หอม ตำลายสุรากินแลฯฯ

ยาแก้คอแหบแลเสลด เอามะขามแก้ตำเอาน้ำจอก ๑ เสนียด ใบกระณิการ์ น้ำผึ้ง น้ำมะงั่ว ทำน้ำสัมนกินแลฯฯ

แก้คอ ห้ามเสลด แก้ก้น

ยาแก้คอฝัก คอแหบ เอาเนระพูสี รากไคร้เครือ ลูกราชดัด จันทน์แดง ชะเอมเทศ ดิงเกลือม ให้กินแล ฯฯ

ถ้าฝักให้เจ็บคอ เอามะขามเปียก น้ำมะนาว ชะเอม เกลือ น้ำตาลทราย บดซุบสาล้อมแล ฯฯ

ยาแก้เจ็บคอ เอาเขากวาง หวายตะค้า เขาควาย หญ้าฝิ่น ฝนด้วยน้ำทำกินแก้คั่งด้วยแล ฯฯ

ยาห้ามเสลด เอาพริก ชিং กระเทียม เทียนทั้ง ๕ พันงูแดง ขันทสกร ลูกมะนาว ๓ ลูก ตำเอาน้ำเคี่ยวขึ้นให้ซุบซุบสาล้อม
แล ฯฯ

ยาห้ามเสลด แก้ก้นกระด้างคางแข็ง คอแห้ง เอาลูกสวาด ลูกข้าวฟู้ ชิง กก ดีปลี มะขามเปียก เกลือ บดแบ่งลายน้ำผึ้ง
กินแลฯฯ

ยาเสลดดีขึ้น เอากะเทียม มะขามเปียม น้ำผึ้ง บดซุบสาล้อมแล ฯฯ

ยาแก้คัน เอาใบผักไถ่ ใบพลูแก้ ใบชาลี ข่า เกลือ บดทาด้วยเหล้าแล ฯฯ

แก้เลือดตกมูก มหาไชย

ยาแก้คัน เอาจอกทั้ง ๒ ใบกะเมง ใบงวงช้าง ใบผักกะضب ใบพันงูแดง ขอบชะนาง บดทาด้วยเหล้าแล ฯฯ

ยาแก้เลือดตกทวาร เอาผักไถ่ รากอ้อยแดง ต้มกินแล ฯฯ

ยาแก้ลงแดงบิตมูก เอาพริก ชิง กระเทียม เกลือ ใบข่อย บดใส่ฝิ่นกินแล ฯฯ

ยาแก้ตกเลือด ตกมูก เอาปูนขาว ผ่าง ยาดำ น้ำปูนใส ฝนให้กินแล ฯฯ

ยาซ่อมมหาไชย เอาว่านกีบแรด ว่านร้อนทอง กลุขณา ไคร้เครือ ว่านนางคำ เนรพูสี สังกรณี จันทน์ทั้ง ๒ เทพทา พิชนาคน์ ลูก
ประคำดีควาย ราชดัด กระเช้าทั้ง ๒ เปลือกเฉียงพรั้นางแอ รากมะเหม่น เปลือกมังกุด พริก ชิง เจตมูลเพลิง ข่า หอม กก ดิง
เกลือมเป็นกระสายบดแบ่ง ลายเหล้ากินแปรฝีกายในทั้งกระทุ้งหัวดับพิษฝี ถ้าจะแก้คอลายน้ำหญ้ายองไฟ น้ำผักกะضب น้ำ
ส้มป่อย ถ้าแก้คันน้ำมะนาว แก้ปอดน้ำอ้อยแดง แก่รากน้ำการบูร แก่คั่งน้ำกระดุกผี น้ำชิงช้าชาลี แก่สลับน้ำจันทน์ทั้ง ๒ แก่ตก
เลือด แก่ตกมูก น้ำหญ้าแพรก ขมิ้นอ้อย ตำเอาน้ำ ฝนยากินแล ฯฯ

ชื่อพระจันทร์กรด ฝีกาฬ

ชื่อพระจันทร์กรดตัดฝีกายใน ถ้าฝักได้ ๙ วัน ๑๐ วัน ถึงผัดแล้ว เอาสังกรณี เนรพูสี ลูกปลั่งกาสา โหระพา ชะเอมเทศ ลูก
กราย ว่านกีบแรด ว่านร้อนทอง ลูกสารพัดพิษ ดอกบุนนาค เล็ดในมะนาว ดิงตัน ดิงเกลือม ดีตะเข้ ชะมด พิมเสน เปลือก
เบญจมาศ เกสรบัวหลวง เกสรสารภี เอาเสมอภาค บดด้วยน้ำดอกไม้นั้น เตาหลุกพุ่มเรียง ลายสุราก็ได้ น้ำดอกไม้นี้ก็ได้ กิน ๗ เม็ด แก่
พิษฝี ฯฯ

ถ้าฝีกาฬขึ้นทั้งตัวแก้ปวดแก้คันทั้งตัว เอาใบเจตมูลเพลิง ๑ ตำลึง พริก ๑ บาท กระเทียม ๑ บาท รากมะเขือขึ้น ๑ บาท
น้ำมะนาวเป็นกระสายบดแบ่งเท่าลูกพุท กิน ๓ เม็ด ๕ เม็ด ๗ เม็ด ยานี้แก้ไม่พึงตายแล ฯฯ

แก๊สลบ แก็คัน จุดเทพ ยาขโลมฝีบ่าง

ยาแก๊สลบไป เอาผมนคน รากดิน เขาแพะ เผาให้ไหม้ลายเหล้ากินหายแลฯฯ

ถ้าจะแก็คันให้ตั้งคว้นเข้า ๑ ตำลึง จึงแก๊เถิด เอาขี้ไก่ดำคั่วให้ไหม้ เอาพริก ๗ ชิง ๗ บดแบ่งลายน้ามูกตัวเองทา ถ้ามีฟ้ง
เอารากพริก รากมะแว้งต้น รากมะเขือขึ้น ฝนด้วยเหล้าทาแล ฯฯ

ยาจุดฝีกาฬทั้งปวง เอารากลำโพงกาสลัก ปากกาข้างบน ฝนด้วยน้าปูนใสจุดแล ฯฯ

ยาทาให้ผิออกบาง เอาหญ้าปากควาย รากพญู ฝักส้มป่อย ต้มอาบพ่นด้วยแล ฯฯ

ยาขโลมให้ฝีบ่าง เอาเปลือกกระทุ่มขี้หมู ขมิ้นอ้อย ต้มขโลมแล ฯฯ

ยาขโลมให้ฝีบ่าง เอาใบมะไฟ ใบชบา ใบสะเดา ใบตำลึงแทรก ตำทาแล ฯฯ

ฝีลงเลือด แก็คลั่ง น้ามันฝี

ยาแปรฝี ฯฯ ถ้าฝีลงท้อง เอาเปลือกพุทรา เปลือกมูกมัน ต้ม ๓ เอา ๑ กินแล ฯฯ

ลงท้องลงเป็นเลือดเป็นหนอง เอากาฝากราชพฤกษ์ ข่า กระทือ เปลือกมะตูม ต้ม ๓ เอา ๑ เอาพริก ชิง กระทือยม เกลือ
ปรุ่งลงกินแล ฯฯ

ถ้าลงท้องเป็นบิด เอาจันทน์แดง ๑ สลึง ๑ เพ็อง ขมิ้นอ้อย ๑ บาท ดิงเหลื่อม ๑ สลึง บดแบ่งกิน ๓ เม็ด กินกะเหล้าแลฯฯ

ฝีลงท้อง เอาตะไคร้บัก เปลือกพุทรา เปลือกต้นราชพฤกษ์ ก้างปลาแดง ต้ม ๓ เอา ๑ กินแล ฯฯ

ยาจุดแก็คลั่ง เอาใบคนทีสอ หัวหอม ๓ หัว น้าอ้อยยบ ๑ ผ่าสีกเอา ๓ ต้มกินแก็คลั่งแล ฯฯ

ยาแก็คลั่ง เอาเท่าตำลึงตัวผู้ ฝนแช่ด้วยเหล้าร่ำหัดเกลือกทาแล ฯฯ

ยาน้ำมันกะเถาะตะเกด เอานมทองหลาง ยาเกล็ดหอย ใบผักไห่ ใบเฉียงพรว้านางแอ ลูกคราม น้ำมันมะพร้าว น้ำมันงา หุงให้คงแต่
น้ำมันทาแล ฯฯ

แก๊สะท้านหนาว แก๊สคั่ง

ถ้าเขาขมื่นแล้วตะเถดมืดก ให้หุงน้ำมันทา เอาใบสะเดา ใบปิบ ใบไข่เน่า เปลือกเพกา ใบหว้า เปลือกหว้า ผักคราช
ช้องสามย่าน ยาเกร็ดหอยใหญ่ ใบพุทตอ เอาเสมอภาคหุงให้คงแต่น้ำมันทาแล ฯฯ

ยาแก๊สะท้านตกเกล็ดให้หนาว เอาหนังแรดเผาชูดเอาผงบดแช่น้า เอาเถาว์ลย์เปรียง แก่นประดู่ แชะอบหายแล ฯฯ

ยาแก๊สะท้านหนาว เอาข่า ๑ บาท ชิง ๑ บาท ลูกจันทน์ ๑ สลึง ดีปลี ๑ สลึง กระวาน ๑ สลึง กะเทียม ๑ สลึง ดีเกลือ
ถ้าจะแก็คอเอาชันทสรใส่ด้วย น้ำมันาวเป็นกระสายกินดับพิษภายในภายนอกแล ฯฯ

แก๊สะคั่ง เอาหัวผักคราด ใบชุมเห็ด หญ้าตายใบ เทียนดำ เทียนขาว พริก กะเทียม เอาเท่ากัน น้ำมันาวเป็นกระสาย
บดแบ่ง ปั้นลูกกลอนกินแล ฯฯ

แก๊หนาว ฝีเข้าคอ คัมภีร์ฝี

ถ้าพิษฝีขึ้นสะท้านหนาว เอาพริก ชิง กะเทียม ไพล ขมิ้นอ้อย เกลือ บดแบ่งลายเหล้ากินแล ฯฯ

ฝีเข้าคอ เอารากผักแพว ใบผักกระชับ ขมิ้นอ้อย กะเบือ ข้าวเหนียว ตำโพกแล ฯฯ

ฝีเข้าคอ เอาหน่อไม้โพป่า เปลือกขี้หนอน ใบพรมมิ ขมิ้นอ้อย ตำโพกแล ฯฯ

ถ้ามีฟ่ง เอาใบน้ำเต้า ซ้องสามย่าน ใบผักกะเจด ใบแพงพวย หน่อไม้ไผ่ป่า ผักขวง ใบพลับพลึง ใบเทียน ปูนขาว ชี้งัว ขมิ้นอ้อย บดทาแล ฯฯ

สิทธิการีย ตำราครุทอง ผีเกิดวัน ๓ วัน ๔ เกิดในกระดูก เกิดเทรียดปากขาว ปากดำ เทรียดมะยม ฯ๑- ผีเกิดวัน ๕ วัน เกิดแต่พวกเดือนอกทุ่งผีข้าวตอก ฯ๑- ผีเกิดวัน ๗ เกิดแต่สมองกระดูก ๔ พวกกลัดแรดเทรียด.....ฟาย่อมตาย ฯ๑-

ผีวัน

ผีเกิดแต่เช้าถึงเที่ยง เกิดเพราะลมเพราะกินอาหารวานจึงเกิด ฯ๑-

ผีเกิดแต่ค่ำถึงเที่ยงคืน ถึงรุ่งเพราะทำการนุ่งจึงเกิด ฯ๑-

อันหนึ่งนรลักษณ์ผี ถ้าผู้ใดจะดูคนไข่ออกผี ผีนั้นเหมือนดังสาบแพะผู้นั้นมีรอดเลย ฯ๑-

ผู้ใดไข้เห็นหัววัน ๑ ตีกับร้ายเท่ากัน ฯ๑-

ถ้าเห็นหัววัน ๒ มิตายแต่ลำบาก ฯ๑

ถ้าเห็นหัววัน ๓ ร้ายหนัก ฯ๑-

ถ้าเห็นหัววัน ๔ ดีถ้ารักษาให้มัน.....จึงได้เกิด ฯ๑-

วัน ๕ เห็นหัวดีมากกว่าร้ายมิเป็นไร ฯ๑-

วัน ๖ เห็นหัวดีมิเป็นไรเลย ฯ๑-

วัน ๗ เห็นหัวร้ายมากกว่าดี ให้บนตัวคนไข้แก้หมอจึงรักษา ถ้ามีครูบาธิบายบอกมันคง ฯ๑-

อินทกำเนิดออกผีแล ฯ๑- ผีเกล็ดแรด แม่มันชื่อพ่อโรอิน ฯ๑- ผีเทรียดไฟ แม่มันชื่อทุมพอนคัมรา ฯ๑- ผีพงดอ แม่มันสะละ ฯ๑- ผีปายเกรียนตัวผู้ แม่มันชื่อลลา ฯ๑- ผีจำอ้ายแม่มันชื่อทรงกระหาย ฯ๑- ถ้าจะรักษาให้เสียผีเข้าออกชื่อแม่มันจึงเสียผี ให้ทวนทุกหมู่จึงเรียกมันมากินเครื่องกระยาเสวย ฯ จะทรงหัวว่า ฯ โนม ฯ วันที่ตะวา อาจายิคุณ สัพเพทดาบายหน้า มางดูตุ๊กดียาผีจึงไรโซยะประจุเรสุวาหะ ๓ ที่ ฯ๑- ขอข้าพเจ้ามิโซยะชำนะแก่ข้าพเจ้าจงทุกเมื่อเถิด ฯ **สิโรเม พุทธเทวณจ ฌนเต พมมานิ จ พลวิสมนุกญเจ วิสพพกมมามสิเม ๗ ที ฯ** ว่าทั้ง ๓ บทนี้แล้ว ให้ปั้นรูปนาคราชตัว ๑ เครื่องที่จะใส่สำหรับนั้น ปลาซ่อนต้มยำ กะทิง ๑๐ ลูก ดอกไม้ รูป เทียนรบแล้ว จึงขับด้วยโองการพระเจ้า คัมภีร์เข้าสารโองการพระศรีอารีย คาทาพระจัด อีก เมื่อสงหัว เอาฟาง ๓ ไผ่ ๓ ดอก ๓ อันแล้วพ่นยาแต่งจุดให้เป็นเหตุก่อน แล้วจึงส่งไปเสียตะวันตกบรเทาหายแล ฯ

สิทธิการีย ครูชื่อหมอแก้ว ว่าไว้ให้รู้จักอันไข้แลตาย ในภัยสันตา ผีอันนี้สัน ให้ไข้ ๒ วัน ให้ดินมือเย็นกระบัดร้อนกระบัดหนาว แล้วให้ลงท้องตกลีด ผู้ใดเป็นดังนี้ชื่อ อักนีสัน ครั้นเห็นหัวเล็กน้อยอยู่ถึง ๒ วัน ผีนั้นมาแดงดังลูกพริกสดก่อนจึงตั้งหัวขึ้นตั้ง ยุงขบคายหน้าคายนหลัง ผีนี้เพื่อลม ๗ ลม ๘ วันจึงตั้งผีนี้ลิกนักล ฯ ผีเทรียดหูให้ไข้เนื้อร้อนตัว ให้เมื่อยสันหลัง ให้คั่งดังผีเข้า ๓ วัน เห็นหัวแดงหงหัวหูด เห็นหน้าดังลูกฟัก ๑๑ วัน สุกที่กลางอกเป็นน้ำเหลืองไหลดั่งน้ำคาวปลา ผีนี้แต่ลำบาก

๑ ผีพงดอกับผีเทรียดเหมือนกันแต่มีปวดที่หน้าตัวร้อน ๘ วัน ให้หน้า ๑๐ วัน ปวดหัวอกมันถอยขึ้นถอยลง เมื่อถึง ๑๔ วันให้ปวด ๒ แขน ผีเกิดเพื่อลมมักให้รากแล

๑ ผีเทรียดหัวเดียว ๔ วัน ๕ วัน เห็นหัวแดง เมื่อถึง ๖ วัน ๗ วัน ให้ควาสน้อยดังลูกเตี๋ยไม่เป็นไร ๙ วันหาย

๑ ผีมะยมเมื่อได้ ๔ วัน เห็นหัวแดง บานแยกแสดดังลูกมะยม ผีนี้เหมือนกันกับผีเกล็ดแรด ครั้นขึ้นมาบนดานแห้งลง ผีนี้คือผีกาฬ อย่ารักษาเลย

๑ ผีหมื่นเพ็งกับเทรียดหัวเหล็กเหมือนกัน เมื่อสุกให้คัน ผีกำหนด ๑๐ วันแล

๑ ผีโมนรา ครั้น ๔ วัน ๕ วัน จึงเห็นหัวๆ หัวนั้นแดงเหมือนลูกหมากเมาอ่อน ครั้นถึง ๖ วัน ๗ วัน ไม่มีอื่นแกมให้ปวดหัวนักแล

๑ ผีมณิรัตน์ ๓ วัน ขึ้นเป็นหัวพดเป็นหว่างกลางหัว เมื่อถึง ๕ วัน ให้แดงหัวแหลม เมื่อถึง ๙ วัน ละลอกแก้วจะเกิดหว่างกลาง ผีละลอกแก้วร้ายนักเกิดแต่เช้าจนเที่ยงคืน ละลอกแก้ว หัวเท่าลูกมะเดื่อปลั่งดังลูกสุ่มแสง ๖ วันตาย

๑ ผีมะเร็งหุด ๓ วัน ๔ วัน แดง ๒ ดุ ผีโมนรา พิษมันเหมือนกัน

๑ ผีมะเร็งสม เมื่อแรกไขมันให้ปวดหัวเมื่อยทั้งตัวให้เร่งรักษาร้ายนักแล

๑ ผีเทริดเกล็ดหอย เมื่อไขให้ลงคลั่งเพื่อไป เห็นหัวแล้วจึงสร้างออก เมื่อขึ้นมาหัวมักแบนๆ ขาวๆ ที่หน้าผาก คอ มือ ตีน รักแร้ ขา ครรภ์ ถึง ๗ วันให้ดำดังฝาหอยขม ๗ วันตายแล ชื่ออัคนีสัน มีรอดเลย

๑ ผีเทริดลูกเตยดังลูกมะยมเหมือนกัน หัวดำเล็กน้อย ผีมีรอด ถ้ารักษา ๑๑ วัน มีรักษา ๘ วันตาย

๑ ผีมะเร็งสหาย เหมือนกันกับมะเร็งสำลี มันหนานัก มิแปรได้

๑ ผีมะเร็งเพิง มันขึ้นมามาตั้งหัวพด ๘ วัน ๙ วัน ปวดดังถูกไฟ ไฟนี้คือกาฬ อย่ารักษาเลย ย้อนตายทุกคน ทำแล้วดูให้เห็นเกิด

๑ **สิทธิการิย** อาจารย์บอกไว้ให้รู้จักกำเนิด เมื่อไขแลออกผี มันผีลมมันร้อนตัวเมื่อยมือ เมื่อยตีน อย่าอาบน้ำร้อน ถ้าอาบน้ำตาย

๑ ผีเสลดเมื่อไขตัวเย็น มักให้นอนชอบที่เย็น

๑ ผีกาเดาเมื่อไขตัวร้อน มูตรนั้นเหลืองชอบยาเย็นจึงดีแล

๑ **สิทธิการิย** จะบอกไว้ให้รู้จักยาประจุผีทั้งปวง กินแต่เห็นหัว ๔ วัน ๗ วันทีหนึ่ง พันกว่านั้นแต่ยาประจุแต่ส้มมะขามเปียกยาตำปูนขาว จึงจะชอบด้วยผีอันกล่าวมานี้แล

๑ ผีกลายเกลรอมมันเล็กๆ ดุลูกผักคราดหัวแหลมดำแห้งอยู่เมื่อใหญ่ก็ด้านแตกแยกอยู่ดังหนังแรดแล

๑ ผีอัคนีสัน เมื่อแรกขึ้นหัวดำๆ ราบหัวใหญ่เท่าผีเกลบแดงเป็นแถวไปทั่วทั้งคอ ทั้งมือ ทั้งตีน หัวตัวแดง ผีนั้นไปแล้วริมตาแถมแตกแห้งๆ อยู่แล

๑ ผีดอกหมากเนื้อแดงรอบหัวเล็กๆ หัวแหลมหาหนองมิได้ ขาวเป็น**หนอง** ครั้นใหญ่ก็ให้ลงท้องเจ็บกลางวัน กลางคืนยังรุ่ง ยังค่ำ ให้ร้อน ให้นหนาว

๑ ผีดอกหมาก เมื่อแรกขึ้นหัวเล็กๆ ครั้นใหญ่มันดำๆ มันมั่วกันเขาอยู่ ๙ หัว ๑๐ หัว หาหนองมิได้

๑ ผีพงดอ กลมๆ ขาวๆ รักษาง่ายแล

๑ ผีพงดอกระด้างบ้าย ขึ้นมั่วกันอยู่ ๕ หัว ๖ หัวเล็กดำๆ ไม่ไปทั้งตัวแล

๑ ผีมะเร็งเพลิง ขึ้นเมื่อหัวค่ำ ครั้นใหญ่แดงรอบนอก กลางขาวปวดดังพิษไฟ

๑ ผีละลอกแก้วขึ้นหัวดังนี้ ๗ แก้วผลึกหัวเมื่อขึ้นเหมือนลูกเห็บ เป็นหนองขาว ดั่งน้ำข้าวปวดถึงหัวใจหัวนี้ดังนี้

๗

ผีเทริดหัวเล็กดังนี้ ทำพิษ ๑๐ วัน ๑๑ วัน ตาย ๗

ผีกระต่ายดวงดังนี้ ร้ายแล ฯ

ถ้าแม่นไข ๒ วัน ๓ วัน ก็ตี ให้ตื่นเย็น มือเย็น กระบี่ร้อน กระบี่หนาว ให้ตกเลือดก็ตี ชั่งนี้ชื่อ อคนสัน ให้ฝนขึ้นทั้งตัว เมื่อเห็นส่น้อย ครั้นถึง ๒ วัน ๓ วัน ก็สิ้นขึ้นมาแหลมดังลูกพริกเห็นหัวเล็กๆ ขึ้นกลางวาง ดังหัวหูดถ้าแม่นหัวมันดำผิวนั้น ๑๑ วัน ตาย แม้รู้รักษาตายถึงเดือน ๑ ถ้าขึ้นพร้อมมีเป็นได้

- ๑ ผีเห็นหัวขึ้นมา ๒ ลิ่น ๓ ลิ่น ขึ้นมาดังลูกมะคบ ปากดีหนาดี ครั้นมันให้คายตัวเรียกว่า ผีแกลบ ๗ วันสูก มีเป็นได้
- ๑ ผีเทรียดลูกเตยเห็นหัว ๔ วัน ๕ วัน หัวดังลูกมะยม แยกๆ อยู่ ครั้นถึง ๖ วันจึงพร้อมกันที่หน้านั้น ครั้นถึง ๑๐ วัน ๑๑ วัน จึงสูก สลบวันละ ๒ หน หัวมันดังลูกมะยมสูก ถ้ารู้รักษาให้กินยาภายในมันให้ลงท้อง อันหนึ่งเมื่อผีเขาเกล็ดกินยาจึงนั้ ผีนี้ ร้ายเป็นกับตายเท่ากัน ถ้ามีรักษา ๑๑ วันตาย ฯ

ผีผีดังนี้ ไข่แต่สามหัวนั้นเสียคขึ้นมาดังหัวพดลอมกลาง ครั้นถึง ๓ วันก็เห็นหัวแดงแหลม ครั้นถึง ๘ วัน ละลอกแก้วขึ้นแต่คำถึงเที่ยงคืนตายแล ละลอกแก้วหัวเท่าลูกมะเดื่อขึ้นวัน ๑ ตาย

- ๑ ผีไข่ ๔ วันจึงเห็นหัวขึ้นมากกลางดำผินี้ ๘ วันสูก มีเป็นไร ผีนี้บ่หอนตาย
- ๑ ผีเทรียดหอย ครั้นไข่เห็นหัวออกมาให้คาง เห็นหัวขึ้นขาวเป็นมันที่คอติน รักแร้ทั้งสองข้าง อยู่ถึง ๗ วันให้ดำดังฝา หอย ๗ วันตายแล

แก้พิษกลุ่มใจ ดับพิษ ผีขึ้นคอ

- ๑ ยาแก้พิษกลุ่มหัวใจ เอาเนระพูสี ว่านร้อนทอง จันทน์ทั้ง ๒ ตีงเหลื่อม ฝนให้กินตามประมาณ เอาเปลือกหมากสงบิด เอาน้ำเป็นกระสาย
- ๑ ยาล้อมดับดับพิษ เอาจันทน์แดง ลูกเบญจกานี เปล้าใหญ่ คือาย หางกราย คอนมาแดง เนระพูสี เอาเท่ากัน แลเหล้า กินพ่นแล
- ๑ ยาดับพิษผีให้ปวด เอาแก่นสน เปลือกประตู แก่นประตู ตะไคร้ ไม้สัก ครอบแครบ ขี้จวดิตพอม กานพลู แห่เหล้ากิน ดับผีแล
- ๑ ถ้าผีขึ้นในคอ เอายานี้ฝนทาข้างนอก เอาตึงเหลื่อม จันทน์แดง ลูกประคำดีควาย ฝนทาแล

กระหายน้ำ ยาทาคอ

- ๑ ยาทาคอ ยาชื่อกันทวีป เอาลำโพงกลัก เข้มแดง ใบเนียด เหล้าเป็นบดแต่ง ทาผีกินข้าวน้ำมิได้ ให้เป็นทาคลองไป ถึงหัวอก กินได้แล
- ๑ ยาตองกินแก้พิษผี เอาเถาซาลี บอระเพ็ด จันทน์แดง เนระพูสี สังกรณี ลูกเบญจกานี สีสียดเทศ ตึงเหลื่อม เอาตึงใส่ถึง ส่วนกันฝึบลลงภายในแล
- ๑ ถ้าทำพิษปวดนัก เอาใบเสนียด ผักหวาน ตำชโลมแล
- ๑ ยาแก้พิษผี เอาชะแวงมากดิบ ชะเอม ขันทสกร หอมแดง ชิง ลายด้วยน้ำมะนาว หามิได้เอาน้ำมะกรูดกินพ่นแล
- ๑ ถ้าวายกน้ำ เอายอดเตยลงไฟบิเอน้ำ น้ำกล้วยน้ำ สุราถูการด้วยกัน กินหายแล

แก้สะอึก ยาพ่นหยอดตา

- ๑ ยาแก้สะอึก เอาครึ่ง กระเทียม ตำ ๓ เอา ๑ ให้กินแล
- ๑ ถ้าตาแดงเป็นเลือดก็ตี น้ำตาไหลตกก็ตี เอาจันทร์แดง จันทน์ขาว เปลือกมะไฟ แขน้ำหยอดตาแล
- ๑ ตาแดงเป็นเลือด เอาขมิ้นอ้อย ครั่ง สีเสียด แขน้ำหยอดตาแล
- ๑ ยาพ่น เอารากสอม รากพงค้อ รากเชียงมอน รากย่านาง แก่นพรม แก่นประดู่ ไม้สัก รากมะกรูด รากมะนาว แก่นปฐู เอาเท่ากัน ใบระงับ ใบตำลึง ใบบัวหลวง ใบหมื่นน้อย ฮ่องสามย่าน ทางตะขี้ ใบถั่วแระ ถ้าเห็นหัวได้ ๖ วัน ๗ วัน ๘ วัน เอายานี้ แทรก ใบสะอึก ผักบุงรวม ใบก้างปลา ใบพงค้อ ถ้าเห็นผีได้ ๘ วัน ๙ วัน เอายานี้แทรก เอาใบส้มป่อย ขมิ้นอ้อย ใบมะขาม ใบมะระ ตำพ่นผีกระจายออกพลันสุกแล

ยาพ่นลองดู พ่นให้ขึ้น

- ๑ ยาพ่นผีลองดู จะรับถามีรับ เอาเขากระปือเผือก เขาควาง ไม้สัก น้ำปูนใส ฝนด้วยกัน ชักหัวผีขึ้นดินักแล
- ๑ ยาประสะหัวผีให้เหวี่ยงเอา ผักมาตำเอาน้ำ ดินประสิวขาวรำหัดพ่นแล
- ๑ ถ้าผีขึ้นแนบเนื้ออยู่ มิเป็นหัวมันให้ตำลง เอาใบส้มป่อยกำมือหนึ่ง ใบหวานบานกำ ๑ ตำลายน้ำถากรอง เอาแต่น้ำ ใส่พ่นทั่วตัวให้ขึ้นแล

ยาเปรโน แปรนอก

- ยาเปรโน เอาใบทุมเทง หญ้าปากควาย ใบถั่วแระ ช้างกิ้ง พริก ชิง ดีปลี ขมิ้นอ้อย แปรโนแล เมื่อจะแปรนอก ยกพริก ชิง ดีปลีออกเสีย เอาหอมกึ่งบดละลายเหล้ากินแล
- ๑ ยาเปรโน เอาใบมะตูม ใบทองหลางหนาม น้ำประสานทอง บดละลายเหล้ากินแปรกระทั่งดีแล
 - ๑ ยาแปรนอก เอาใบตองแตก ใบไผ่ ใบพรวานางแอ คัดเคี้ยว หญ้าปากควาย ใบทุมเทง ใบขัดมอน ขมิ้นอ้อย ดินประสิวขาว ดางใบแสม เอาเสมอภาค เอาดางใบแสมเป็นกระสาย แทรกด้วยเหล้า พ่นผีร้ายเป็นดีแล
 - ๑ แก้วพิษผี เอาเขาควาง หวายตะค้า ชิง รากมะนาว ฝนด้วยเหล้ากินแก้พิษผีดีแล

ยาจุด แบ่งหัวผี ยาตัด

- ๑ ยาจุดผี เอายาดำ รากเจตมูลเพลิง ลูกในสบ้า บดเป็นแท่งละลายด้วยน้ำมะนาว จุดผีดีนักแล
- ๑ ยาแก้สลบ เอาใบเสนียด ใบสะดอม ใบโคกกะอ่อม ใบผักไห่ ตู้งเหลื่อม เอาเท่ากัน บดแท่งละลายเหล้ากินแล้วทาคอมาถึงหัวคอ อย่าให้พิษขึ้นมาแล
- ๑ ถ้าผีขึ้นในคอ เอารากเชียงพรวานางแอ รากย่านาง ตำ ๓ เอา ๑ กินแก้คอแล
- ๑ ยาตัดแบ่งหัวผี เอาใบหมากผู้ หมากเมีย ระแงะหมากดิบ ขมิ้นอ้อย ข่า มะกรูด บอระเพ็ด ใบมะกา เอาเท่ากัน ตำกินเอาดีเกลือแทรกกินแล
- ๑ ยาตัดตัดผีเมื่อสงหัว เอารากขี้กาแดง รากตองแดง รากมะนาว รากมะกรูด รากไม้เท้ายา(ย)ม่อม รากพงค้อ รากย่านาง ขมิ้นอ้อย ผักราขพฤกษ์ ใบมะกา ยาดำ ๑ บาท พญามือเหล็ก เอาเสมอภาค เมื่อจะตัด เอาน้ำขิงนึ่งกินได้ใช้แล

ถ่ายพิษฝี ยาคัน

๑ ยาถ่ายพิษฝีตาช เอามูตรเจ้าตัวผู้ใช้นั้นคลึงนำคลึง เอาเสื่อลำแพนคาด ลูกแห่ หนึ่งกระเบน หนึ่งแรด ต้มให้กิน เมื่อจะกินเสกด้วยคาถานี้ **พหูปาปี วินาเปสนติ ฯ**

- ๑ ยาแก้คัน เอาตีปลากทราย มันกุ้งสด ใบบอระเพ็ด เอาเท่ากันทาแก้คันแล
- ๑ ยาแก้คัน เอาต้นสับปะรด ตำแย กำมะถันแดง กระดุกห่าน ต้มด้วยน้ำพ่นล่อหนอง เหลืองทิพพคุณทานทั้งผิ ทั้งกิน ทั้งพ่น แก้คันข้างใน ข้างนอกแล
- ๑ ยาพ่นให้หนองขึ้น ให้ไปเชิญรากพุมเรียงเทศมาแช่น้ำมะพร้าวนาฬิกา พ่นขึ้นแล
- ๑ ยากระทุ้งหัวฝีให้ขึ้น เอาฝักส้มป่อย ลูกมะกรูด บอระเพ็ดเอาแต่น้อยกว่ายาทั้งหลาย บดแบ่งลายเหล้ากินขึ้นแล
- ๑ ถ้าจะทำยาเหลืองทิพพคุณทาน เอาข่า กระชาย กระเทียม ไพล ขมิ้นอ้อย ตรีกระตุก ฝีมะกรูด ฝักของ ฝักให้ ใบน้ำเต้า หอมแดง กระเทียม ว่านกีบแรด ว่านร้อนทอง กำมะถันแดง กำมะถันเหลือง สารส้ม ดินประสิวขาว เทียนทั้ง ๕ ลูก จันทน์ ตอนจันทน์ กระวาน กานพลู ลูกโนมะนาว ลูกเบญจกานี ยาทั้งเอาเสมอภาค

เขี้ยวพิสดาร

ท่าแห่งกวาดขวางน้ำมะนาว หย้าของไฟแทรกตึงแทรกกวาด ถ้าจะให้ลงเอาน้ำลูกสมอด้ม ยาตำแทรกให้กินลงแล ถ้าลง อยู่เอาเนระพสุสี เปลือกแมงคุด ให้กินหยุด ถ้าตกเลือก ตกมูก เอาเปลือกเพกาน้ำมะนาว ถ้าคลั่งใบพุมเรียงปาเป็นกระสาย ถ้าแก้ เสดลน้ำปูนใส ถ้าแก้สะอึกน้ำหอม เอาพิมเสน การบูร ราหัดลงให้กิน ถ้าแก้สาระพิษคบสารพัด เขี้ยววาฝนให้กิน ถ้าแก้สลบเอาหัว แร้ง หัวกา ยาฝิ่นเอารากดินเผาไฟชะมด พิมเสน แทรกลงให้กิน แก้ได้ทุกอย่างฝีดาษก็ได้แล

๑ ยาเขี้ยวพิสดารล้อมดับดับพิษ เอากุมทั้ง ๒ มะรุ้ม ทองหลาง กะทือ ไพล ข่า กระชาย ขมิ้นอ้อย พริก ชิง ดีปลี ใบ พุทรา ใบเชียงพริ้มมอน ใบสอม ใบฝายเทศ ใบน้ำเต้า ใบสะเดา ใบหมากเมีย หมากผู้ ใบมะเฟือง ใบชุมเห็ดไทย ใบผักขง ใบมะยม ตัวผู้ เอาเสมอภาคบดแบ่งไว้ ลายเหล้ากินดับพิษฝีดาษ ด้านข้างทั้งปวง เป็นยาประจำทอง ถ้าหนาวลายน้ำขิงหอม ถ้าลงลายน้ำ เปลือกมะเดื่อ เปลือกแข แทรกตึงกินแล

ยาแก้คัน

- ๑ ยาแก้คัน เอาใบบัวหลวง ใบชาลี ใบราชคด ใบเสนียด ใบพลูแก ใบสะเดา ขมิ้นอ้อย ข้าวเปลือกบดทาแก้คัน
- ๑ ยาแก้คัน เอาข่าตาแดง เปลือกมะรุ้ม ฝนด้วยน้ำปูนขาวทาแก้คันแล
- ๑ ยาแก้คัน เอาขมิ้นอ้อย ชิง ฝนด้วยน้ำเย็น ทาแก้คันแล

ยาพ่นสง

- ๑ ยาแก้คัน เอาใบโคกกะออม ปั่นเอาน้ำจกรเอาน้ำมันงาใส่ด้วย ทาแก้คันแล
- ๑ ยาพ่น เอาใบเขมข้าว ใบมะยม ใบมะเฟือง ใบตะกู ใบชาลี ใบผักหวง ใบพงดอ ใบผักบุงขึ้น ตำเอาน้ำพ่น ถ้าจะให้ ยอดขึ้นเอาฝักใส่ด้วย เมื่อจะใกล้สงหัว เอาใบส้มมะขาม ใบส้มป่อย ใบมะดัน ตำพ่นแล
- ๑ ถ้าจะให้รัดถานเค้า เอาเชียงพริ้นางแอ รากย่านาง ฝนเข้าด้วยกันฝนแล
- ๑ ยาพ่น เอาใบมะระ ใบพงดอ ใบมะอึก ใบข้องสามย่าน ใบมะยม หย้าแพรก หย้าปากควาย ใบตำลึงตัวผู้ หางตะเข้ ใบหม่อนน้อย ใบชาลี ตำพ่นยานี้ก่อน แล้วจึงแทรกยานี้ เอาใบสมิ ใบมะเฟือง ใบพองลม ใบตับเต่า ยอดหวาย ใบถั่วแระ ยอดหมาก ยอดเตย ใบบอระเพ็ด ใบสมกบ ใบสมแสนกา ใบมะขาม ใบส้มป่อย ฝัก ก้านมะพร้าว ตำพ่นแล

แก้งท้อง กระทั่งผี ยาพน

- ๑ ยากระทั่งหัวผีให้ขึ้น เอาผักหวง ส้มมะขามเปียก ยอดหวาย ข่าตาแดง เอาพนแล
 - ๑ ยาแก้พิษผีขึ้นจับหัวใจ เอาพงดอ หัวกระเช้าฝัดมด ใบมะระ ตำเอาน้ำส่วน ๑ คู่มือการด้วยกัน ใส่พริกไทยให้กินดับพิษ
- แล
- ๑ ถ้างท้องเอาสน จันทน์ ต้ม ๓ เอา ๑ กินหายแล

แก้คอ

- ๑ ถ้างหัวแล้วยังบวมอยู่ เอาใบมะยม มะขามเปียก ขมิ้นผง ลายเหล้าพอกหายแล
- ๑ ถ้างบวมอยู่ เอาเปลือกลำโพงต้มอาบ แล้วเอาขมิ้นอ้อยหมกในไฟให้สก ใบส้มป่อย ใบสะเดา เพชรสังฆาต ตำพอกแล
- ๑ ถ้างบวมพะอิกอยู่เป็นเพื่อเสลด เอาลูกสมอเทศ ๑ ตำลึง ลูกมะขามป้อม ๑ ตำลึง ต้มกินหายแล
- ๑ ยาน้ำมันเอ็นอ่อน เอาส้มซ่า ส้มมะนาว ส้มมะกรูด ขิง ข่า กะทือ โพล หอมแดง กระเทียม มะรุม กลุ่มทั้ง ๒ ทองหลาง ใบมน เอาเท่ากันหุงให้คงแต่น้ำมัน ทาออกผิให้แฉนแล
- ๑ ยาแก้คอ เอาจันทน์แดง ถั่วแระ เนระพูสี กระเทียม บดด้วยเหล้ากินหายแล

แก้เสลด แก้ก้น บ่มฝี

- ๑ ยาแก้เสลด เอาผักส้มป่อย พริก ขิง กระเทียม ยาทั้งนี้เอาเสมอภาคคั่ว เอามะขามเปียก น้ำตาลคลุกรานเข้าด้วยกัน ชุบสำลีอมแล
- ๑ ยาแก้แหบเครือ เอาหญ้าของไฟ หางนกยูงเผา ลายเหล้าชุบสำลีอมแล
- ๑ ยาแก้คันเมื่อตกเกล็ดแล้ว เอาน้ำใบพลูแก่ ๓ จอก ใบชาลี ใบผักไถ่ ข่า ใบสะเดา น้ำมันงูเหลื่อมทาแก้คันแล
- ๑ ยาบ่มฝี เอากาฝากมะม่วง ขมิ้นอ้อย ฝนด้วยน้ำปูนใสขาว ที่ด้วงผีดับพิษแล
- ๑ ถ้าฝีทรงหัวแล้วมิดก ให้หุ้มน้ำมันนี้ทา เอาผักบั้งแก่ แพงพวยแดง น้ำมันดิบ หุงให้คงแต่น้ำมัน ทากะเดาะเกล็ดแล

กะเดาะเกล็ด แก้เจ็บคอ ฝึล่งท้อง

- ๑ ยากะเดาะเกล็ดฝี เอาลูกมะแว้ง เปลือกเชียงพรวานางแอ ไข่เป็ด ๓ ลูก เอาแต่ไข่แดง น้ำมันทะนนานหนึ่ง หุงให้คงแต่น้ำมัน เสกด้วย **สฤวาธิ** ๑๐๘ คาบ ทาก็ได้กินได้ ดับผิผีแล
- ๑ ยาแก้เจ็บคอ เอาเนระพูสี รากกล้วยดิบ ชะเอมเทศ เอาน้ำขิงเป็นกระสายชุบสำลีอมแล
- ๑ ยาแก้เจ็บคอ เอารากมะไฟ รากคัตมอน ฝนกินแล
- ๑ ยาทาแก้เจ็บคอ เอารากลำโพง ขมิ้นอ้อย ฝนด้วยเหล้า ทาคอถึงอกหายแล
- ๑ ถ้างออกฝีให้ล่งท้องก็ตีตกลือตก็ตี เอารากทับทิม เปลือกแมงคุด เนระพูสี ลูกเบญจกานี ฝน บดกินแล

ฝึล่งเป็นเลือด

- ๑ ถ้างท้อง หัดก็ตี เอาใบฝายแดง ใบทับทิม ตำลายเหล้าดิงเหลื่อม เบญจกานี กระเทียมดิน ใส่บงในเหล้า อุ่นไฟให้ร้อน
- กินแล

- ๑ ถ้างลงเป็นเลือด เอาดอกเสนียด ดอกทับทิม เทียนดำ เอาสิ่งละ ๑ สิ่ง น้ำครึ่งเป็นกระสาย บดลูกกลอนกินแล
- ๑ ถัดกเลือดทวารเบามีหยุด เอาปลาไหลเผือก ชিং ข่า รากส้มกุ้ง สารส้ม เอาเท่ากันบดแบ่งไว้กินแล
- ๑ ถ้าออกฝี เลือดในต่อออกมา เอาใบไม้ ใบมะขาม รากสมิ์ ต้ม ๓ เอา ๑ พริก ชিং ปลุกกลอนกินแล

มหาคงคา

๑ มหาคงคาใหญ่ เอาใบเพกา ทางตะเข้ การอน ใบไม้ ใบสมิ์ ดินสอพอง ดินประสีขาว ใบปิบ หญ้าปากควาย เอาทางตะเข้ เป็นกระ(สาย)ปั่นแห้ง ลายเหล้ากินแก้พิษผีทูนทูนราย ผกบวมทั้งกิน ทั้งทา หายแล

๑ (บดเรื่อง) ยชินทกขิณ พลวิไลโต อถโท พยาลลิพวินาสา ยสุมาหโน

๑ เอาพริกไทย ๑ ตีป्ली ๑ ตำผงทาดาดงเท่ายาทั้งหลาย น้ำผึ้งรวงแลพลีเอายาทั้งนั้นจึงดีแล้วด้วยคานัน ๑๐๘ คาบ เมื่อจะกินเสก ๗ คาบ กินวันละเท่าแม่มือกินได้ ๙ เม็ด คงอาวรุทั้งปวงชาวหนามมิเข้าเลย กินเดือน ๑ มีกำลังดังช้าง ๔ ศอกแล

แก้บวม ยาหอม

๑ ยาแก้บวมมีครัน บวมทั้งตัว คลอดลูกแล้วบวมก็ดี เอาข่า ๓ ต้น ต้นหนึ่งตัด ๓ ท่อน สมอไทย ๗ ลูก ใบมะกอกำมือ ๑ ข้าวเปลือก ๓ หยิบ ดีเกลือ ๒ สลึง ราชพฤกษ์ ๓ ผัก ยาตำ ๑ บาท ต้มกินแล

๑ ยาหอมประทานชีวิต แก้ม ๘ จำพวก แก้วสัตสพลาไม่ได้ เอาชะมด พิมเสน หญ้าฝรั่ง อำพันดีปลา กระดองปูพาเผา กระดองงูเหลือม กระดองงูเห่า กระดองงูทับสมิงคลา ใบลานเผา กฤษณา กะลำพัก ขอนดอก ไคลพระเจดีย์ ไคลพระสีมา ใบโพธิ์ ๗ วัด วัดละ ๓ ใบ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๑ สลึง บดแบ่งทองคำปิต ๗ แห่ง เสกด้วยสัตวา ๗ วัน วันละ ๗ จบ แก้กุ่มน้ำดอกไม้มเทศ กินแล

แก้สาริบาตร มหาอุด ชางแห่งหอม

๑ ยาอาจารย์โพ แก้วลักสาดสาริบาตรอีดำ อีแดง สาริบาตดาเนื้อ สาริบาตลูกนก เอากำงปลาทั้ง ๒ รากน้าอง รากย่านาง รากคนทา รากท้าวม่อม ก้านตาล จันทน์ทั้ง ๒ ขมิ้นอ้อย หัวแห้วหมู หญ้าแพรก หญ้าปากควาย บอระเพ็ด เกสรทั้ง ๕ โกฎ พุงปลา รากไม้รวก รากมะเดื่อ หัวคล้า ต้มกินแล

๑ ยาเชื่อมหาอุด เปลือกลูกทับทิม ลูกกะดอม ขมิ้นอ้อย บดแบ่ง น้ำร้อนแทรกพิมเสนกินแล

๑ ยาเชื่อมชางแห่งหอม เอาสมุลแว้ง ชะเอม เม็ดโหระพา เทียนยาวพาวณี ลูกผักชี จันทน์ทั้ง ๒ อบเชย โกฎสอ โกฎเขมา โกฎหัวบัว โกฎพุงปลา เทียนขาว เอาเสมอภาค สมอทั้ง ๓ เป็นกระสายบดแบ่ง แก้งน้ำเปลือกแค ต้มลูกเลือดน้ำกระทือ แก้วรากน้ำ ลูกสมอต้ม แทรกเกลือพิมเสน จะให้กาย น้ำกระพังโหม เกลือร่าหัด ท้องขึ้นน้ำใบคนที่สอต้ม เป็นตานขโมย ใบตาลม่อน ใบชุมเห็ด ขมิ้นอ้อยต้ม ชางขึ้นน้ำขมิ้น คอแห้ง น้ำมะกล่ำเครือ ตีงูแทรกกวาดแล

แก้สาริบาต

๑ ยาแก้ใช้สาริบาต ทานวัดดอนยายหอม แก้วสาริบาต ๗ จำพวก ให้คลั่งดังผีเขา คลั่งทั้งกลางวัน กลางคืน แก้วอีดำอีแดง เป็นหัดให้ร้อน แก้วปราชวน สำปะชวน แก้วจับใบไฟ เอารากมะแว้งทั้ง ๒ รากมะอึก รากมะเขือขึ้น หัวแห้วหมู บอระเพ็ด ๓๓ องคุลี ข่า ๓๓ แว่น ก้านสะเดา ๓๓ ก้าน จันทน์ทั้ง ๒ ลูกสมอทั้ง ๓ ชิงแห้ง ตีป्ली หญ้าตีนนก ลูกขามป้อม ลูกกะดอม แก่นสน โกฎทั้ง ๕ เทียนทั้ง ๕ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๑ บาท ต้มกินแล

๑ ยาแก้เบาเป็นหนอง เอาผักบั้งขึ้น ผักเรากิน ผักเบี้ย รากจิงจ้อ เบี้ยจั่น ต้มกินหม้อละ ๑ บาท

๑ ยามหานิลพิไชยฤกษ์ ใช้ได้ ๑๐๘ เอาแก่นสน จันทน์ทั้ง ๒ กระจวาน กานพลู โกฐทั้ง ๕ เทียนทั้ง ๕ ว่านกับแรด ว่านร้อนทอง พริกไทย ชิง กระเทียม กระทือ ดิปลี หอยขม เม็ดในมะนาว เม็ดในมะกรูด ฝักส้มป่อย ใบคนทีสอ ยางทราย ลูกกะดอม ใบสะเดา ใบหัดศุณ ใบหนาด ใบกะเพรา ใบชะพลู หัวแห้ว หัวหญ้าร้างกา ยาลูกเคลา ลูกสมอทั้ง ๔ กระจูดแห้ง กระจูดกา กระจูดมามี นอแรด งาช้าง เขี้ยวหมี เขี้ยวหมู เขี้ยว..... เขี้ยวเสือ หอยทั้ง ๗ เขาพะยะ เขาแกะ หนังแรด กระจูดหมูเถื่อน กระจูดงูเหลือม ชิงแห้ง ขนเม่น เขาควายเผือก เขากวาง เขากูย? กระจูดทับมิงคลา กระจูดงูเห่า รากดิน ยาทั้งนี้เอาเสมอภาค คั่วเกรียม เมื่อบดเอา คินิ เป็นกระสายบดแท่ง เอาดีแรง ดีกา ดีตะเข้ ดีหมู ดีตะพาน้ำ ดีเหย้า ดีงูเหลือม ดีเต่า แขน้ำบด แกะเจ็บท้องน้ำปูนใส แล

แก้คุณลม

๑ ยาแก้คุณลม ทานวัดชีพะเกิด เอารากตองแตก ๕ องคุลี บอระเพ็ด ๕ องคุลี รากสลอดน้ำ ๕ องคุลี ขมิ้นอ้อย ๕ ขึ้น แก่นสน ๕ ยาทั้งนี้ลงด้วย **นโมพุทธราย** ทุกสิ่ง เสกด้วยตัวเอง ๑๐๘ ต้มกิน